

Az
ELTE Radnóti Miklós
Gyakorló Általános Iskola és
Gyakorló Gimnázium
Pedagógiai Programja

OM azonosító: 037802
1146 Budapest, Cházár András u. 10.

Budapest, 2023. június 29.

Láng György
igazgató

Tartalom

1. Pedagógiai alapelveink, céljaink, feladataink, intézményi feltételeink, eljárásaink	3
2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai folyamatok.....	13
3. Közösségfejlesztés, a tanulók részvételi jogai	18
3.2. Iskolai szintű közösségfejlesztő programok.....	18
4. A hátrányok enyhítése, esélyegyenlőség, pályaorientáció	22
5. A szülők, a partnerek és a pedagógusok együttműködése	23
6. Egészségnevelési program	26
7. Környezeti nevelési program.....	30
8. Az oktatás szerkezete	32
10. A pedagógiai program végrehajtását biztosító eszközök	42
Záradék.....	44
Mellékletek.....	45

1. Pedagógiai alapelveink, céljaink, feladataink, intézményi feltételeink, eljárásaink

1.1. Történeti áttekintés

Iskolánk eredetileg az 1920-as években a Pesti Izraelita Hitközség iskolájának épült. A második világháború után egy ideig tanítóképző, gimnázium, általános iskola működött az épületben. A Radnóti Miklós Gimnáziumot 1959-ben alapították, majd 1961-ben az Eötvös Loránd Tudományegyetem Gyakorlóiskolájaként 12 évfolyamos iskola lett. Gyakorlóiskolaként a mai napig az Egyetem a fenntartónk, az alsó- és középfokú oktatás mellett felsőoktatási feladatokat is ellátunk, részt veszünk a tanárképzés gyakorlati részének oktatásában. Tantestületünk kiváló szakemberekből áll, pedagógusaink többsége vezetőtanár. A tanárképzésben való részvétel a vezetőtanárok magas szintű szaktárgyi tudását, módszertani, pedagógiai felkészültségét feltételezi. Ez tette lehetővé, hogy intézményünkben az egyetemi oktatókkal közösen már a kezdetektől fogva a legkülönbözőbb kísérletek folyhattak. Így vált iskolánk fokozatosan országosan ismert és szakmai körökben is nagy hatású pedagógiai műhellyé.

Vezetőtanáraink irányítják a szakos tanítási gyakorlatot, bevezetik az iskolai oktató-nevelő munkába a hallgatókat, mentorálják az egyéni összefüggő gyakorlatukat teljesítő tanárjelölteket. Mindezek mellett a fenntartói igényeknek megfelelően bekapcsolódnak a pedagógiai-pszichológiai szemináriumok gyakorlati részeinek megvalósításába, a szakmódszertanok oktatásába, részt vesznek pedagógiai, szaktárgyi vonatkozású kutatásokban.

A gimnáziumi oktatás 1970-től szerkezetében is megváltozott, kialakult egy akkor országosan egyedülálló fakultációs rendszer. Egy új, a környező kultúrák és társadalmak felé nyitottabb oktatási koncepció valósult meg, amelynek fő célkitűzése volt az egyetemi tanulmányokra történő magas szintű felkészítés és az idegen nyelvek intenzív tanítása.

Az 1980-as években a társadalmi igényeknek megfelelően egyre magasabb lett az idegen nyelvek óraszám, majd megjelent az informatikaoktatás is. A diákok terhelése egyre nőtt, s egyéb szakmai megfontolások is változást sürgettek. Az 1988/89. tanévben a tantestület ismét országos jelentőségű fejlesztésbe kezdett. Új tantervet dolgozott ki a 12 évfolyamos iskola teljes koncepciójára, ezen belül egy nyolcévfolyamos és egy hatévfolyamos gimnáziumi modell tantervét készítette el. Az új forma 1990-től fokozatosan került bevezetésre. Az innovációs munkát 1990-től 1997-ig a Művelődési és Köznevelési Minisztérium is támogatta, eredményeit az ország sok iskolája ismeri, programjainkat részben vagy egészben átvették és alkalmazták-alkalmazzák. 1996-ban diákjaink probléma- és feladat-megoldó készségének vizsgálata alapján a Johns Hopkins University (USA, Baltimore) az iskolában folyó tehetséggondozó munkáért oklevelet adományozott tantestületünknek. Ugyanezt ismerte el a Fővárosi Önkormányzat 2005-ben a Budapestért Díjjal. 2008 szeptemberében a Semmelweis Egyetem partneriskolájává fogadta intézményünket, annak elismeréseként, hogy iskolánk „hosszú időn keresztül a Semmelweis Egyetem legkiválóbb hallgatóit adó középiskolák egyike”. 2009-ben intézményünk az ELTE Pedagógiai Központ mint regisztrált Tehetséggondozó együttműködő partnereként bekapcsolódott az országos tehetséggondozó hálózatba. Az iskola névadásának 50.évfordulóján, 2009-ben, az intézmény szakmai munkáját miniszteri Elismerő Oklevéllel értékelték.

Újabb innovációs fejlesztés eredményeként 2008-ban megindult az első nyelvi előkészítő osztály, mely a hatévfolyamos gimnázium előkészítését szolgálja. A nyelvi előkészítő évre a tantestület új, egyedi tantervet dolgozott ki, aminek elsődleges célja – az angol nyelv oktatásának megalapozása mellett – a tanulás tanítása és a szociális kompetenciák fejlesztése.

2006-ban iskolánk sikeres pályázatot nyújtott be a közoktatás módszertani megújítását célzó HEFOP 3.1. intézkedés keretében. Legjobban a pályázat címe fejezi ki, milyen feladatokat vállalt az iskola tantestülete a projekt keretében: „A kompetencia alapú oktatás bevezetése az ELTE Radnóti Miklós Gyakorlóiskola közoktatási és tanárképzési feladatkörébe.” Négy kompetenciaterületen (szövegértés és szövegalkotás, matematikai-logikai, szociális és életviteli, infokommunikációs technológiai) vállaltuk a korszerű oktatási módszerek bevezetését az iskolai oktató-nevelő munkába, illetve a tanárjelöltek gyakorlati felkészítésébe. Ez a munka folytatódott, amikor 2009-től újabb sikeres pályázat, a TÁMOP 3.1.4. keretében tovább bővíthettük a módszertani megújulás folyamatát. Ebben a pályázatban a korábbiak mellett belépett az idegen nyelvi kompetenciaterület is. A projekt célkitűzéseinek megvalósításában a tantestület minden közismereti tárgyat oktató munkaközössége részt vett, így a kompetencia alapú oktatás általános gyakorlattá vált intézményünkben.

A sikeres projektek eredményeként iskolánk 2015-ben elnyerte a referenciaintézményi minősítést, és hálózati együttműködés keretében más intézményeknek is átadja a nevelés-oktatás terén meglevő, minősített jó gyakorlatait. Referenciaintézményként iskolánk bekapcsolódik a tanártovábbképzésbe is.

1.2. Pedagógiai céljaink

Intézményünk – pedagógiai programunkban deklarált – célja az, hogy végzett diákjaink rendelkezzenek

- a kor elvárásainak megfelelő korszerű tudással (információk összegyűjtése, elemzése, szelektálása, új információk létrehozása),
- jó kommunikációs és együttműködési készséggel,
- magas szintű, nemzetközi tanulmányokra is alkalmas nyelvtudással,
- alkalmazásszintű informatikai ismeretekkel.

Legyenek

- képesek ismereteik alkalmazására, problémamegoldásra,
- nyitottak a hiteles és új információk iránt,
- motiváltak,
- képesek az önálló tanulásra,
- humánusak, toleránsak, segítőkészek,
- legyenek készek a demokratikus értékek iránt elkötelezett értelmiségi szerepvállalásra
- készek elméletben és életmódjukban is a természeti környezet, a hosszútávú fenntarthatóság értékeinek szem előtt tartásában.

E célokra fókuszálva iskolánkban kiemelt figyelmet fordítunk a Nemzeti Alaptantervben megfogalmazott készségek és képességek, kulcskompetenciák: az anyanyelvi kommunikáció, az idegen nyelvi, a matematikai, a természettudományos, a digitális, a szociális és állampolgári, a kezdeményező képesség és vállalkozói kompetenciák, valamint a hatékony, önálló tanulás, az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség fejlesztésére.

1.2.1. Tehetséggondozás

Gyakorlóiskolánk népszerű oktatási intézmény. Évről évre sokkal több diák jelentkezik hozzánk, mint ahány diákot fel tudunk venni. Ezért felvételi vizsgán választjuk ki a legjobb eredményt elérő, tehetséges, a gyakorlóiskola jellegéből adódó speciális terheléssel várhatóan megküzdni képes diákokat. Az iskola által tudatosan vállalt tehetséggondozás, tehetségnevelés sajátos pedagógiai eszközöket kíván, speciális nevelési feladatokat jelent. Célunk tehetséges diákjaink segítése tanulmányaikban, személyiségük fejlesztésében, tehetségük érvényesülésében, sikeres felnőtté válásukban.

E szempontból ars pedagogicánkat Szent-Györgyi Albert szavai fejezik ki: *“Az iskola dolga, hogy megtaníttassa velünk, hogyan kell tanulni, hogy megtanítsen bennünket a jól végzett munka örömeire és az alkotás izgalmára, hogy megtanítsen szeretni, amit csinálunk, és segítsen megtalálni azt, amit szeretnénk csinálni.”*

Az iskola tehetséggondozó programja a diákok sokoldalú fejlesztését célozza. A diákok kiemelkedő tehetségterületeinek (tanórai differenciálás, szakkörök, önképzőkörök, versenyfelkészítések, egyéni és csoportos projektek stb. keretében) támogatása mellett hangsúlyt kap a gyengeségek feltárása, korrekciója (egyéni fejlesztés, tanulásmódszertani foglalkozások, korrepetálás, szociális kompetenciák fejlesztése).

Az alsó tagozaton a tehetséggondozást szolgálják az ún. „töprengő” órák (heti egy óra az 1-2. évfolyamon), illetve a szakkörök. A fejlesztőpedagógus tanítási órák idején fejlesztő foglalkozásokat tart (egyéni, kiscsoportos formában) pedagógusi, fejlesztőpedagógusi és szakvélemény alapján.

Gimnáziumi tanterveink kidolgozásakor alapvető szempont volt a tanulási képességek életkornak megfelelő folyamatos fejlesztése. Pedagógiai munkánkban kiemelt hangsúlyt kap a kulcskompetenciák (szövegértés és szövegalkotás, matematikai-logikai kompetenciák, idegen nyelvi kompetenciák, infokommunikációs technológiai – IKT – kompetenciák) korszerű módszerekkel történő fejlesztése. Pedagógusaink változatos tanulásszervezési eljárások (egyéni munka, páros munka, csoportmunka, frontális munka, projekt módszer), informatikai eszközök (számítógéppel támogatott tanulás, aktív tábla stb.) alkalmazásával teszik hatékonyabbá munkájukat.

Különösen nagy jelentőségű a gondolkodási képességek és a tanulási módszerek fejlesztése szempontjából az 5. és a 6. évfolyam, amikor is az alsó tagozatos kisiskolásokra jellemző reprodukciós gondolkodás mellett megjelenik az ok-okozati összefüggések felismerésén alapuló logikus gondolkodás, az absztrakcióra való képesség.

A tehetséggondozást alapozza meg a hatosztályos gimnáziumi tanulmányokat megelőzően, a 7. évfolyamon bevezetett nyelvi előkészítő osztály. A hatosztályos gimnáziumba sok helyről, sokféle előképzettséggel érkeznek tanulók. A nyelvi előkészítő feladata, az intenzív nyelvoktatás mellett, a későbbi eredményes tanuláshoz szükséges kompetenciák kialakítása, szükség esetén a tanulók felzárkóztatása, felkészítésük a tehetséggondozást előtérbe állító gimnáziumi oktatásra.

Kiemelt hangsúlyt kap a diákok érzelmi intelligenciájának fejlesztése, illetve a sajátos nevelési problémákkal küzdő diákokkal való foglalkozás. Diákjaink között egyre többen tartoznak az ún. kétszeresen kivételes tehetségek közé. Kiemelkedő képességeik gyakran társulnak tanulási nehézségekkel, részképesség-zavarokkal (diszlexia, diszgráfia, figyelemzavar), illetve autizmus spektrum zavarral (Asperger-szindróma). Ezeknek a problémáknak a kezelésében a tanárok munkáját szakemberek: iskolapszichológus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus segítik.

Az alapvetően versengő attitűdű gyermekek nevelésében különösen nagy figyelmet kíván az osztályfőnököktől és a szaktanároktól a szociális kompetenciák (együttműködési készség, tolerancia, konfliktuskezelés stb.) fejlesztése. Az osztályközösség formálásában kiemelt szerepük van a kooperatív munkaformáknak (tanórai csoportmunka, páros munka, projektek), az osztálytáboroknak, az erdei iskoláknak és az egyéb iskolaszintű rendezvényeknek (pl. Osztályszínpadok fesztiválja, vízitúrák, természetvédő táborok, tehetséggondozó táborok stb.). A közösségfejlesztésben különleges helyet foglal el az Osztálytűkör program, melynek keretében az iskolapszichológus az osztályfőnökkel közösen szociometriai felmérést végez, és a vizsgálat eredményeit felhasználva dolgozzák ki a közösségfejlesztési programot.

Az intézmény pedagógusai rendszeresen részt vesznek a szaktudományos és pedagógiai módszertani ismereteket megújító, tehetségfejlesztési szakértői szakképzettséget nyújtó továbbképzéseken, ebben kiemelt támogatást kapunk fenntartónktól, az Eötvös Loránd Tudományegyetemtől. Célunk ennek a gyakorlatnak a folytatása. Másrészt, mint "jó gyakorlat" bemutatóhely részt kívánunk venni a pedagógusképzések és továbbképzések gyakorlati részének megvalósításában is.

A tehetséggondozást szolgálja az iskolai hagyományok közül a Radnóti Tanulmányi Verseny, amit minden év novemberében hirdetünk meg. Az 5-12. évfolyamosok egyaránt találnak pályázati, szereplési lehetőséget, hiszen nagyon sokféle területen, nem csak tantárgyakhoz kapcsolódóan adódik lehetőségük a megmérettetésre. Az első helyezett az iskolaközösség egésze előtt vehetik át jutalmukat.

Soha nem erőltetjük, de pozitív hozzáállás esetén támogatjuk, és példaként kiemeljük az országos tanulmányi versenyeken való részvételt. Versenyfelkészítő szakkörökön, fakultáción és egyénileg is foglalkozunk a versenyeken induló diákokkal.

A tehetséggondozásban fontos szerepük van a tehetséggondozó táboroknak: természetkutató, irodalom, társadalomismeret, kémia, fizika, matematika. Ezeknek a programoknak külön érdekességük, hogy szervezésükben, a programok összeállításában, megvalósításában a tanárok mellett iskolánk 10-12. évfolyamára járó vagy már végzett diákjaink is részt vesznek.

Ugyancsak a tehetségnevelés részének tekinthetjük a Radnóti Tudományos Diáknapokat, amelyet a tavasz egyik pénteki napján szervezünk. A Tudományos Diáknap 1988 óta minden évben egy meghatározott témakörhöz kapcsolódik. A téma legkiválóbb tudósait, ismerőit hívjuk meg 50-60 perces előadás tartására. Három időszámban, párhuzamosan 5-7 előadás zajlik.

A tehetséggondozás sokféle módját és megnyilvánulását törekszünk intézményi szinten is rendszerbe foglalni. Iskolánk 2017. óta Akkreditált Kiváló Tehetségpont. (Korábban az ELTE PPK egyik intézményeként volt tagja a tehetséggondozó hálózatnak.)

Szintén a tehetséggondozás részét képezik a nemzetközi kapcsolatokra épülő diákprojektek, amelyek részben iskolánkban valósulnak meg partneriskoláink látogatásával, részben pedig diákjaink mobilitása során. Ebben nagy szerepet játszik, hogy az intézmény Erasmus akkreditációt szerzett.

1.2.2. Szociális kompetenciák

Alapvető feladatunknak tarjuk, hogy a társadalomba sikeresen beilleszkedő, a munkaerőpiacon versenyképes, ugyanakkor mások problémái iránt érzékeny diákokat bocsássunk ki az iskolából. Elvárásunk és célunk, hogy tanulóink segítsék a rászorulókat, figyeljenek fel a környezetükben élők szociális problémáira, legyenek képesek megszervezni a segítségnyújtást. A 12 évfolyamos keret sajátos lehetőségeket kínál a nevelés terén. A diákok körében a kisebbek segítése, közös programjaik szervezése a magasabb évfolyamokra járó diákok feladata.

A 10–14 éves korosztály az alsó tagozaton szervez különböző programokat a kicsiknek.

A 15-18 évesek a 10-14 évesek diákéletét szervezik. A kisebbek számára az egész tanéven átívelő programsorozatot készítenek. Emellett önállóan alakítják saját programjaikat. Szinte minden héten sor kerül valamilyen rendezvényre.

Diákjaink előtt jó példa, hogy öregdiákjaink örömmel támogatják iskolánk elképzeléseit, s tevékenyen részt vesznek egyes programok lebonyolításában (iskolai vetélkedők, előadások, kulturális és kreatív táborok).

Az iskolán kívül is sokféle módon végezhetnek társadalmi, szociális munkát diákjaink. Nagy jelentőségű a kárpátaljai magyar iskolákkal való több mint 25 éve fennálló kapcsolatunk. Iskolánk tanárai és diákjai magyarországi nyári anyanyelvi tábort rendeznek kárpátaljai diákoknak és folyamatosan jótékonyági akciókat is szerveznek (könyv- és ruhagyűjtés, számítógéppark fejlesztése stb.). 2006 óta az anyanyelvi táborokban csángó diákok is részt vesznek. A kárpátaljai és a csángó gyerekek magyarországi vendéglátásában a 2–8. évfolyam diákjainak családjai vállalnak szerepet. Iskolánk a közösségi szolgálat szervezése kapcsán szerteágazó kapcsolatot tart fenn szociális intézményekkel, alapítványokkal, civil szervezetekkel.

1.2.3. Nemzettudat, hazaszeretet

Fontos feladatunk a hazaszeretet, a nemzettudat kialakítása diákjaink gondolkodásában. Célunk, hogy az ország tájainak, történelmének, nagyjaink és az egyszerű emberek sorsának ismerete életük részévé váljon.

Tanterveink (magyar, történelem, földrajz, etika, hon- és népismeret, állampolgári ismeretek) a hazaszeretetre nevelést is szolgálják.

A közösségi kirándulásokat lehetőleg úgy szervezik az osztályfőnökök, hogy az évek során az ország különböző területeit járják be az osztályok, minél többet tanulva a látottakból. A dísztermi ünnepélyek nemcsak tanulságos megemlékezések, hanem érzelmileg is ráhangolják a nemzeti ünnepel való azonosulásra a diákokat. Az ünnepélyek szervezésében, lebonyolításában diákjaink aktívan részt vesznek. Az iskolai megemlékezések közül az október 23-i és a március 15-i ünnepélyt a 10. évfolyam diákjai szervezik tanáraik segítségével.

1.2.4. Demokratikus szellemiség

A demokratizmusra nevelés alapvető pedagógiai feladatunk. Célunk, hogy tanulóink rendelkezzenek, eligazodjanak társadalmi, politikai kérdésekben, képesek legyenek döntéseikhez információkat szerezni, és megfelelő ismeretek birtokában tudjanak önállóan felelős döntéseket hozni. A hazaszeretet és az európai identitástudat eszméjének birtokában kommunikációs készségük révén legyenek képesek meggyőző erővel érvelni magyarul és angolul is. Így válhatnak majd a hazai értelmiség valóban hasznos tagjaivá.

A diákönkormányzat működése fontos terepe a demokratikus folyamatok megismerésének. A diákönkormányzat (DÖK) saját szervezeti és működési szabályzata alapján dolgozik. Véleményezési joggal rendelkezik a Házirend, az SZMSZ, az Adatkezelési szabályzat dokumentumai kapcsán. Emellett véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet az intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben. Az iskola vezetése, a tantestület és a diákönkormányzat között folyamatos a kapcsolattartás. Ennek hagyományos keretei a vezetők évközi többszöri találkozója, illetve a DÖK-táborok, a diákparlament és alkalmanként a tanár-diák fórumok. A diákokat érintő kérdésekben és az iskolai dokumentumokkal kapcsolatban az iskolavezetés igényli a diákok véleményét. Az évközi szabadidős programokat tanári segítséggel, de önállóan szervezik a diákönkormányzat programfelelősei. Az iskola a lehetőségek biztosításával és pénzzel is segíti a diákok önállóan szervezett tevékenységeit.

A döntés képességének fejlesztését az oktatás szerkezete is szolgálja. A tantervben az utolsó két év fakultációs rendszere különös fontosságú:

- *A legnagyobb hajtóerőt: a tanuló érdeklődését és a belőle származó energiákat hasznosítja.*
- *Segítségével 16 éves korban, a fakultációkra jelentkezés során a választás, a döntés felelősségét ismerheti meg a diák.*
- *Az emelt szintű érettségire, a felsőfokú tanulmányokra való felkészítést biztosítja.*

- Természetes módon ad lehetőséget a differenciált foglalkozásra: a tehetséges, érdeklődő tanuló magasabb szintű tudást sajátíthat el.
- Az idegen nyelv tanításában az emelt szintű érettségi letételén túl, felsőbb szintű nyelvtudásra, akár külföldi vizsgákra való felkészítés is történhet.

1.2.5. Környezetvédelem és fenntarthatóság

Kiemelt feladatunknak tekintjük a természet és az épített környezet védelmére, a természet szeretetére, megóvására történő nevelést. A környezet- és a természetvédelem szinte minden tantárgy tematikájában megjelenik, kiemelten a biológia, fizika, földrajz, kémia, osztályfőnöki órák tanterveiben.

A tantervi anyagokban a természet megismerésének, szeretetének, védelmének a tanítása alsó tagozattól az érettségiig folyamatosan történik az iskolai nevelés legtermészetesebb, legközvetlenebb színhelyén, a tanítási órán. Ezen túl az alsó tagozaton a szülők hozzájárulásával évközi táborok, a nagyobb gimnazisták részvételével pedig ökológiai, természetkutató táborok szerveződnek. Ez utóbbiakban méréseket, gyakorlatokat végeznek, egy-egy hazai vagy külföldi táj természeti értékeivel ismerkednek a diákok. A Természetkutató tábor mellett fontos szerepük van a környezeti nevelésben a nomád jellegű táborozásoknak (pl. vízi vándortáborok), ahol a természet közeli táborozás kultúráját is elsajátíthatják a résztvevők. A környezettudatos életmód témaköreivel, az iskola fenntarthatóbb működésének lehetőségeivel foglalkozik a Zöld Kör elnevezésű szakkör. A fenti célokat szolgálja még a külön fejezetben megfogalmazott Környezeti nevelési program is.

1.2.6. Tolerancia, befogadó szemlélet

Pedagógiai munkánkban fontos szerepet kap az emberi értékek és gondolkodás sokszínűségének elfogadtatása. Ez beépül egyrészt tanterveinkbe, másrészt az iskolai élet mindennapjaiba. Ezzel kapcsolatban az alábbi feladataink vannak:

A különböző kultúrák és gondolkodásmód elfogadására nevel önmagában az a tény, hogy iskolánk tanulói közül sokan más országból, más kontinensről származnak, emellett sok vendéghallgatót fogadunk a világ minden tájáról. A mindennapok gyakorlata mellett a tantervekben is több helyen szerepel a különböző gondolkodású emberek, kultúrák tiszteletben tartásának közvetítése. Pedagógiai céljaink között szerepel a különböző nehézségekkel küzdő társak elfogadására és segítésére történő nevelés.

A nagyobbak az idegen nyelvek tanításával együtt járó csereprogramok alkalmával közvetlen kapcsolatba kerülhetnek más nemzetiségű gyermekekkel. (Francia, német, angol, orosz, holland, izraeli iskolákkal is létesült már kapcsolat.) A diákcsera programok célja nem pusztán a nyelvgyakorlás és a másik ország városainak, nevezetesen helyszíneinek a felfedezése, hanem az adott nép kulturális, társadalmi hagyományainak, jellemzőinek a megismerése is.

A tanítás és a tanórán kívüli közösségi programok során gyakran és tudatosan alkalmazott vitakultúra egymás véleményének meghallgatása, átgondolása és elfogadására ösztönzi a diákokat.

1.2.7. Érzelmi nevelés

A művészetek szeretete az érzelmi nevelés szempontjából is döntő fontosságú. A harmonikus személyiség kialakításának nélkülözhetetlen feltétele a kiegyensúlyozott belső világ, az egészséges lelki élet. Ebben nagy szerepük van a művészeti alkotásoknak, azok ismeretének, a velük való azonosulásnak. Célunk, hogy a diákok személyiségfejlődésében jelentős szerepet kapjon a művészeti nevelés. Ennek érdekében az alábbi feladataink vannak:

A művészetek szeretetére nevelés szintén a tanítás gyakorlatában kezdődik, alapjainak lerakása a tanítási órákon történik.

Emellett különböző szakkörök, diákkörök, versenyek, fesztiválok, hangversenyek segítik a művészeteket kedvelő és értő, sőt művelő diákok tehetségének megnyilvánulását. Irodalmi kávéház, filmklub, a Radnóti Tanulmányi Versenyeken belül szavalóversenyek, műfordítás, önálló irodalmi alkotások, grafikai és fotópályázatok, énekverseny, zenetörténeti pályázat; hangverseny, a népszerű Osztályszínpadok Fesztiválja, Nagyszínpadok, a Ki mit tud? mind-mind a művészeti nevelés széles palettáját mutatja.

Az osztályok közösségi programjai (színház-, kiállítás- és múzeumlátogatások, közös ünnepek, táborok stb.) is fontos terei az érzelmi nevelésnek.

1.2. 8. Egészségnevelés

Az egészséges életmódra nevelés akkor sikeres, ha az egészséges életvitel valóban jellemzi diákjaink életét az iskolából történő távozás után is. A rendszeres testmozgás, változatos, egészséges táplálkozás mellett a szervezetet károsító szenvedélyektől való távolságtartást is magában foglalja a nevelés e területe. Célunk, hogy iskolánk minden diákja minden évben találkozzon az egészséges életmódról szóló, illetve a drogprevencióra irányuló foglalkozásokkal.

Az egészséges életmódra nevelés szempontjából is a tantervekben kidolgozott biológiai, egészségtani, életvezetési ismeretek adják az alapokat. Erre épül az osztályfőnöki órákon a téma etikai vonatkozásainak megbeszélése, megismertetésére szolgáló órák. Nagy szerepük van a testnevelési óráknak is, illetve ehhez kapcsolódóan az egészséges életmódhoz nélkülözhetetlen rendszeres testmozgásra szoktatásnak.

A nyári szünetben a 7-10. évfolyamok diákjai gyakran vesznek részt szervezett gyalogos és kerékpártúrákon.

Gyakorlóiskolánkban több évtizedes hagyománya van a vízitúráknak a 8–12. évfolyamokon. Az iskola saját felszerelésével nyaranta 2-3 vízi vándortáborot szervezünk (kezdő, középhaladó, haladó). Mivel ezek a táborok rendkívül népszerűek, volt diákjaink, ill. a felsőbb évfolyamosok is segítenek a szervezésben, vezetésben.

Télen, ill. kora tavasszal sítáborokat szerveznek tanáraink az 1-6. évfolyamos korosztálynak.

A szexuális felvilágosítás biológia- és osztályfőnöki órákon történik. Ebbe a munkába az iskolai védőnő és alkalomszerűen más szakember is bekapcsolódik.

Az egészséges életmódra nevelésben a család, a szülők szerepe az elsődleges. Éppen ezért e területen különösen fontos az osztályfőnökök és a szülők közötti, akár személyes konzultáció.

Az egészségnevelési és drogprevenciós munkát a külön fejezetben rögzített Egészségnevelési program írja le.

1.2.9. Munkára nevelés

Az egészséges sikerorientáltság, céltudatosság képessé tesz a kudarcok elviselésére, sőt a negatív tapasztalatokon edződve, azon felülkerekedve további eredmények elérésére sarkall. A siker a kitartó munka következménye. Ennek fölismerése a nevelés sarkalatos pontjának tekinthető, kialakítása hosszú folyamat. Célunk, hogy a pedagógiai munkánkban megjelenjen a kitartásra, a folyamatos munkára való törekvés fontossága és a megmérettetésekre való felkészítés – ennek részeként a fokozott stresszhelyzet elkerülése.

A mindennapi tanulás, a jól szervezett tanítási órák rendszeres munkára szoktatják a diákokat.

A tanár felkészültsége, precizitása, embersége, gyermekszeretete a biztosíték a diákok tanulásban való motiválására. A fentiekből is látszik, minden diákunkban szeretnénk megtalálni személyiségének azt a területét, amelyben a tehetsége lakozik. Így biztosíthatjuk számára a sikerélményt, felkeltve az érdeklődést, lendületben tartva őt, fokozva tanulási kedvét.

A sikerorientáltság és céltudatosság kialakítását segíti a versenyeztetés. Igaz ez a sportban, de a tanulmányi versenyeken is. A sportversenyekre való felkészítés, az ottani szereplések (különösen a csapatsportágakban) a fenti célt szolgálják.

Iskolánkban nagy hagyománya van a tanulmányi versenyeken való részvételnek, a diák-közösségben is dicsőséget jelent az eredményes szereplés. A 2–10. évfolyamok versenyein sokan indulnak, ami az eredménytől függetlenül is hasznos, hiszen ismerkednek a szituációval, felmérhetik tudásukat társaikhoz képest. Mindezek a későbbi, komolyabb versenyeken való sikeres szereplés feltételei. A 11. és 12. évfolyamon átlagosan 280-300 tantárgyi induló vesz részt az OKTV első fordulóján.

1.2. 10. Önállóság

Az önállóság és a felelősségvállalás az évek során az életkori sajátosságok figyelembe vételével folyamatosan alakítható ki. Az ifjú felnőtt diákot el kell juttatnunk a döntésképeséssel együtt a cselekedeteiért vállalt felelősség érzetének kialakításáig.

Az önállóságra nevelés már az alsó tagozaton megkezdődik, és az életkori sajátosságokhoz alkalmazkodva különböző feladatok megoldásában kap egyre nagyobb jelentőséget az évek során. A diákok először egyéni feladatokban, majd az osztályközösség programjának kialakításában kaphatnak szerepet, később a diákönkormányzat keretein belül az iskolai rendezvények, szabadidős programok szervezésében, a diákok érdekképviselésében is tevékenykedhetnek.

Az önállóságra nevelés és a felelősségvállalás kialakításában kifejezett előnyt jelent az, hogy az iskola 12 évfolyamos. A magasabb évfolyamra járó diákok részt vállalhatnak a kisebbek programjainak szervezésében. Ezt nagyfokú önállósággal, felelősségvállalással végzik.

10. évfolyamon az életpálya alakulása, a továbbtanulás szempontjából döntő fontosságú fakultációválasztást is nagy körültekintéssel szervezzük. Törekszünk arra, hogy diákjaink tisztában legyenek döntésük jelentőségével. A tanév lényeges feladata ez, aminek megoldásában a diákok, az osztályfőnökök, a szaktanárok és a szülők is együttműködnek. Az intézmény a szülőkkel és a felsőoktatási intézményekkel együttműködve pályaaorientációs foglalkozásokat tart a 9-12. évfolyam tanulóinak. Ezeken az alkalmakon diákjaink megismerhetik a felsőoktatási képzéseket, betekintheznek egyetemi intézetek munkájába, illetve megismerkedhetnek különféle szakmákkal.

1.2.11. Élethosszig tartó tanulási képesség

A művelt ember jellemzője az újabb és újabb ismeretek szerzésének igénye és képessége. Nevelési céljaink között kiemelt szerepet kap az értelmiségi gondolkodás illetően felfogásának kialakítása, diákjaink felkészítése az élethosszig tartó tanulásra. Az önszabályozó tanulási képesség kialakítása elsősorban a tanítási és osztályfőnöki órákon történik, de a tanítás-tanulás folyamatát az iskolai könyvtár és az informatikai képzés, illetve az iskolai informatikai hálózat is támogatja. A könyvtár dolgozói önálló pedagógiai feladatot látnak el, mikor a könyvek és a könyvtár használatára tanítják diákjainkat. Az informatika tanításának célja, hogy végzős tanulóink az informatikai technológia intelligens felhasználóiként hagyják el intézményünket.

Könyvtárunk működése, állománya, szervezése szorosan kapcsolódik iskolánk tantervi követelményeihez. A könyvtár szakemberei minden lehetőséget igyekeznek biztosítani a tanítási-tanulási folyamat támogatására. Igyekeznek a diákokat segíteni abban, hogy a könyvtár lehetőségeit minél jobban kihasználhassák. Feladatuknak tekintik az olvasóvá nevelést.

Az informatika tanítás tanterve a felhasználói ismeretek oktatását vállalja. Az 5., illetve a nyelvi előkészítő évfolyamon a digitális kompetenciák alapszintű fejlesztése történik, azzal a céllal, hogy a diákok elsajátítsák, miként segíti a számítógép a tanulási folyamatot. A 8. és a 10. évfolyamokon az alapvető felhasználói ismeretek elsajátíttatása a cél. A 10. évfolyam végére a diákok képesek önálló információgyűjtésre, azok feldolgozására, multimédiás előadás összeállítására.

Az iskola belső informatikai hálózata lehetővé teszi, hogy bármely szakteremben rendelkezésre álljon az internetkapcsolat, és használhatóak legyenek az informatikai eszközök. A tantermek aktív táblával, illetve projektorral és vetítővászonnal felszereltek.

A tanórákon lehetőség van tabletek (iskolai) alkalmazására.

A tanulási stratégiák fejlesztése, a tanítás-tanulás folyamatának hatékony menedzselése, a tanulók egyéni tanulási útjainak feltérképezése érdekében e-learning rendszert (Canvas) vezettünk be. A tananyagok fejlesztésében a tanári közösségek együttműködnek.

Igény esetén a délutáni, tanításon kívüli időszakban tanári felügyelet mellett a diákok használhatják a számítógépterem teljes felszerelését.

A tanulási stratégiák kialakítása és a tanulásmódszertan célzott fejlesztése a tanítási órák mellett fontos része az osztályfőnöki munkának, amiben az iskolapszichológus, a gyógypedagógus és a fejlesztő pedagógus is részt vesz.

A fakultáció keretében a 11. és 12. évfolyamokon komolyabb informatikai tudást kapjanak diákjaink.

1.2.12. Tanárképzés

A felsőoktatásban való részvétel arcualtalakító szerepet játszik gyakorlóiskolánk működésében. Az ELTE BTK, TTK és PPK tanárszakos hallgatói tanítási gyakorlatukat, illetve egyéni összefüggő gyakorlatukat, valamint a TÓK tanító szakos hallgatói csoportos és egyéni tanítási gyakorlatukat végzik intézményünkben. Ez félévenként mintegy 150 hallgató munkájának megszervezését jelenti. Feladatunk, hogy megismertessük a tanárjelöltekkel az iskola egészének jellemzőit. A vezetőtanárok gazdag szakmai tapasztalataikkal segítik át a hallgatókat a kezdeti nehézségeken, igyekeznek megszerettetni a tanári hivatást, illetve elmélyíteni a tanárjelöltek hivatástudatát. Korszerű módszerek bemutatásával, alkalmazásával készítik fel őket a tanári pályára. Intézményünk részt vesz a tanártovábbképzésben is.

A tanárképzés munkánk kiemelkedő fontosságú része. Gyakorlóiskolánk olyan oktatási-nevelési műhely, amelynek szinte minden tevékenységébe betekintést nyerhetnek a hallgatók. A tanítási gyakorlatot a vezetőtanár irányítása mellett végzik a jelöltek. A vezetőtanárok a gyakorlatban is megismertetik a jelölteket a korszerű pedagógiai-módszertani megoldásokkal (változatos tanulásszervezési módszerekkel, az értékelés különböző formáival, az életkori és a tantárgy sajátosságainak megfelelő kompetenciafejlesztéssel, a korszerű szemléltetéssel, az IKT alkalmazásával). A tanárjelöltek nemcsak saját vezetőtanáruk óráit látogatják kötelező jelleggel, hanem más órákat is. Emellett betekintést nyernek különböző, tanításon kívüli szervezési feladatokba is, továbbá az iskolai élet különböző területeit (osztályfőnöki munka, az iskolai adminisztrációs rendszer, különböző szervezetek az iskolában stb.) is megismerhetik. Pedagógiai gyakorlatuk alatt részt vehetnek iskolaszintű, illetve munkaközösségi előadásokon, melyeken a közoktatás modernizációját, módszertani megújulását, a kompetencia alapú oktatás sajátosságait ismerhetik meg.

A tanárjelölteknek a gyakorlóiskola mint alkotóműhely is bemutatkozik.

A tanárok legkevesebb öt év gyakorlati munka után lehetnek vezetőtanárok, ha kiváló szakmai, módszertani felkészültségük mellett egyéb tanári kvalitásaik is alkalmassá teszik őket arra, hogy mintát adjanak a tanárjelölteknek hivatástudatból, szaktárgyi felkészültségből, a gyermekekkel való lelkiismeretes, szeretetteljes foglalkozásból. A vezetőtanári kinevezés feltétele a pedagógus szakvizsga megszerzése.

1.2.13. Innováció, tudásmenedzsment, módszertani műhely

Intézményünk a pedagógiai és szerkezeti fejlesztések következtében országosan ismertté vált, hosszú idő óta pedagógiai műhelyként is működik. Ennek alapját a folyamatos innovációk, a tantestület szakmai felkészültsége és a tapasztalatok átadását lehetővé tevő intézményi keretek adják. Célunk, hogy ezt a szerepet tovább erősítsük, az intézmény munkatervében és fejlesztéseiben a bemutatandó, mintául szolgáló pedagógiai gyakorlatok és ismeretek átadásához a feltételeket mindenkor biztosítsuk.

Nevelőtestületünk nagy része a tanítás mellett más szakmai munkát is végez. Többen tanítanak a felsőoktatásban (szak módszertant, pedagógiát). Sokan tankönyvszerzők, előadásokat tartanak, fejlesztő és szakértői munkát végeznek szerte az országban. Intézményünk tanári karát erősítik a HEFOP 3.1.1. intézkedés keretében készült kompetencia alapú programcsomagok alkotói (szövegértés-szövegalkotás, matematika), illetve az SDT tartalomfejlesztői (biológia, fizika, média, szövegértés).

A kompetencia alapú oktatásra való felkészülés jegyében a tantestületből többen váltak kompetenciaterületi mentortanácsadóvá (szövegértés, matematika, szociális és életviteli, idegen nyelvi kompetenciaterületeken).

A HEFOP 3.1.3. és a TÁMOP-3.1.4. pályázatok eredményeként intézményünkben meghonosodtak a korszerű pedagógiai eljárások, az infrastruktúra fejlődésével pedig csaknem általánossá vált a digitális eszközök alkalmazása a tanítási órákon. A kompetencia alapú oktatás sikeres implementációjának eredményeként intézményünk 2015-től minősített referenciaintézmény 3 területen: kompetencia alapú oktatás, tehetséggondozás, IKT eszközök mintatértékű alkalmazása.

Mindezek mellett sok tanárunk vesz részt előadóként, gyakorlatvezetőként az ELTE mentortanár szakirányú továbbképzésében.

Nagy szerepe van a nemzetköziesítésnek: tanáraink nyitottak más országok oktatási rendszerének megismerésére, rendszeresen látogatják különböző országok iskoláit, tanárképző intézményeit, és vesznek részt külföldi pedagógusképzéseken. A tanfolyamokon tanultakat és szakmai látogatásokon tapasztaltakat rendszeresen osztják meg a tantestületen belül, illetve helyi és országos konferenciákon, szakmai napokon.

2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai folyamatok

2. 1. Pedagógiai folyamatok az iskolában

Gyakorlóiskolánkban a diákok 12 – 8 – 7 évet töltenek el: kisgyermekből felnőtt emberekké válnak ez idő alatt. Ez azt is jelenti, hogy az otthoni kisvilágból érkeznek, és reményeink szerint érett emberekként, felelős állampolgárokként távoznak. Ezekben az években történik velük mindaz, ami önálló individualitásuk, világlátásuk és értékrendjük kialakulását eredményezi. Természetesen nem pusztán az iskola hat rájuk, de az bizonyos, hogy a család után a legtöbb időt az iskolában töltik, a legközvetlenebb hatások itt érik őket, a legfontosabb események itt zajlanak. A gyerekek minden szempontból fejlődnek ezen idő alatt: testileg, intellektuálisan, érzelmileg, szociálisan, kialakul továbbá az érdeklődésük, az ízlésviláguk, az etikai és a politikai nézet- és értékrendjük.

Ebből a komplex folyamatból az iskola intézményesen elsősorban az intellektuális fejlődéssel foglalkozik, emellett a testi fejlődés és az esztétikai érzékenység fejlesztése is folyik. De miközben az iskola a szaktantárgyakon keresztül elsősorban a szellemi teljesítményt fejleszti, tisztában van azzal, hogy a gyerekek számára az iskola legalább ugyanannyira vagy még inkább a szocializáció terepe, érzelmi fejlődésük és társas kapcsolataik kialakulásának színhelye, értékrendje és érdeklődése formálódásának közege és serkentője.

Mindebből több következtetés is adódik a Radnóti gyakorlatára nézve:

- *Egyrészt az, hogy a tanórákon kívüli tevékenységeknek, az iskola épületén belüli és kívüli munkaformáknak nagy jelentőséget tulajdonítunk, olyannyira, hogy azokra nem csak mint kiegészítő, másodrendű vagy megtúrt programokra és formákra tekintünk, hanem mint az iskolában folyó pedagógiai munka szerves, elengedhetetlenül fontos, konstituáló tényezőire.*
- *Másrészt az osztályközösséget tekintjük az iskola elsőszámú szocializációs terepének, ezért az osztályfőnöki tevékenységet kiemelt fontosságúnak tartjuk. Az osztályfőnökök és helyetteseik impulzusokat adnak a diákoknak, reflektálnak az őket ért történésekre, segítik a megküzdési stratégiák kialakítását. Ennek meghatározó eszköze a közösségfejlesztés, a közös értékrend kialakítása és alkalmazása a mindennapokban. Az osztályfőnöki órák tematikájának, programjának egyik fontos fókusza a tanulók mentális egészségének megőrzése, valamint személyiségének harmonikus fejlesztése az életkori sajátosságoknak megfelelően. Ezt a munkát az osztályfőnökök az iskola oktatásban és nevelésben résztvevő más szereplőivel együttműködve végzik.*
- *Harmadrészt, és talán ez a legfontosabb: tudatában vagyunk annak, hogy minden szakórán, minden egyes iskolai gesztusban nevelő erő rejtőzik. Ezért arra törekszünk, hogy a tanórákon belüli tevékenységünket is a teljes személyiség fejlesztésének szándékával végezzük. A tanórák rejtett tanterve ugyanis sokkal erősebb nevelő tényező, mint a nyílt tanterv, és hatása valóban kiterjed a diákok személyiségének egészére. Törekszünk arra, hogy minden pedagógiai gesztust átgondoljunk annak minden személyiségfejlesztő, érzelmi, etikai, szociális, világnézeti vonatkozásában.*
- *Tudatában vagyunk annak, hogy a diákok számára legfontosabb referenciacsoportok a család és a kortárs csoport. Ebből két fontos következtetés adódik:*

- *A szülőket, a családokat partnernek tekintjük, igyekszünk együttműködni velük annak érdekében, hogy a diákok a lehető legharmonikusabban tudjanak fejlődni. Tudomásul vesszük, hogy a családok értékrendje nagyon különböző, és a különböző értékrendeket nem az iskola ellenségeinek tekintjük, hanem objektív adottságként kezeljük ezt a tény. Ugyancsak szem előtt tartjuk, hogy a családok anyagi lehetőségei, szellemi tájékozódása, az iskolával szemben támasztott elvárása, pályáaspirációja is egészen különböző. Igyekszünk a szülőkkel is megismertetni a gyakorlóiskolánk értékrendjét, igyekszünk bennük rokonszenvet ébreszteni iránta, konstruktív együttműködést kívánunk kialakítani. Igyekszünk a legkülönbözőbb munkaformákkal biztosítani a folyamatos, érdemi és kétoldalú kommunikációt a családok és az iskola között.*
- *Tisztában vagyunk azzal, hogy 6 és 19 éves kor között egyre inkább a kortársak felé fordul a felnövő emberek figyelme, érdeklődése, hogy elsősorban a kortárs csoport válik a referenciacsoporttá, a kortársak, osztálytársak, iskolatársak válnak a legfontosabbakká a diákoknak, velük együtt alakítják ki értékrendjüket, életformájukat, érdeklődésüket. Ezért az iskolai közösségi nevelést és a személyiségfejlesztést egyetlen folyamat két oldalának tekintjük, meggyőződésünk, hogy a személyiségfejlesztés legfontosabb eszköze a közösség, ugyanakkor azt is, hogy a közösség fejlesztésének legfőbb célja és értelme, hogy tagjainak személyes fejlődését, kibontakozását szolgálja.*

Tisztában vagyunk azzal, hogy diákjaink nem az etika tanulása révén válnak erkölcsös emberekké, mégis fontosnak tartjuk, hogy minden diákunk részt vegyen ezeken az órákon. Az etika tantárgy ugyanis alkalmas arra, hogy tudatossá tegye erkölcsi döntéseiket, hogy előzetesen végiggondoltasson a diákokkal olyan helyzeteket, amelyekben morális alapozású döntéseket kell majd hozniuk. Az etika órákon mód nyílik arra, hogy különféle nézőpontokat, megfontolásokat és gondolatmeneteket ütköztessenek, illetve arra, hogy beleéljék magukat különböző háttérű és előtörténetű, más meggyőződésű és világnézetű emberek helyzetébe. Az iskolai személyiségfejlesztés és a pedagógiai szemléletmód kiterjesztéseként minden tanulóknak javasoljuk az etika tantárgy választását.

2.2. Kiemelt értékek az iskolai nevelőmunkában

Gyakorlóiskolánk nevelőmunkájában az alábbi alapvető értékeket kívánjuk leginkább érvényre juttatni:

- a társadalmi normákat figyelembe vevő magaviselet,
- etikailag átgondolt, tudatos, autonóm magatartás,
- alkalmazkodóképesség – amennyiben az a konkrét helyzetekhez való rugalmas adaptációt jelenti, és nem a személyiség és a személyiség értékrendjének feladásával jár,
- becsület, az értékek tisztelete,
- nyíltság, tolerancia,
- nyitottság, kritikus hajlam, érdeklődés és figyelem,
- együttműködési hajlam és képesség különféle helyzetekben és társas kapcsolatokban,
- jó kommunikációs készségek,
- különféle hétköznapi szituációk konstruktív megoldására, valamint a konfliktusok megoldására való törekvés,
- önismereten alapuló önbizalom,
- önképzés, képesség az egész életen át tartó tanulásra,
- igényesség – önmagával és másokkal szemben,
- pozitív eszményképek kialakítása,

- akaraterő, szorgalom, kitartás.

2.3. Az iskola szereplőinek feladatai a személyiségformálással kapcsolatban

A személyiségformálással kapcsolatban a mindennapos pedagógiai folyamat minden szereplőjének nagy a felelőssége.

Az iskolai értékek és támogatott magatartások átadásában kiemelkedő szerepük van a hiteles, felkészült, a diákok munkáját támogató, segítő, példaképnek is tekinthető tanáregyéniségeknek.

Az iskola diákjaitól és dolgozóitól elvárjuk, hogy egymást kölcsönösen tiszteljék. Mindenkinek legyen képessége és lehetősége véleményt alkotni, azt nyilvánosságra hozni. *Ennek kereteit rögzítik a Pedagógiai Program azon részei, amelyek a tanórákról és a Diákönkormányzat tevékenységéről szólnak.*

A szülők aktív szerepet vállalnak az iskola életében is. Sok szülő már diákként is kötődött az intézményhez. A szülői munkaközösség mellett más fórumokon is dolgoznak, segítik az iskola nevelő munkáját, többek között az iskolai alapítvány kuratóriumában, a Radnóti Hálózatban (öregdiákok, szülők, pártoló tagok).

Az iskolavezetés alapvető feladata a személyiségfejlesztés értékének képviselése, a pedagógiai munka szakmai irányítása és koordinálása. A legnehezebb nevelési problémák megoldásának keresésébe osztályfőnöki vagy szülői kérésre kapcsolódnak be.

A tanulók személyiségfejlesztésében fontos szerepe van az iskolapszichológusnak. Az iskolapszichológus munkáját több módon és formában végzi:

- elsősorban a pedagógusok, kiemelten az osztályfőnökök munkájának támogatásával,
- az iskola gyógypedagógusával és fejlesztőpedagógusával szoros szakmai együttműködésben,
- részben osztályokkal és tanulócsoportokkal való közvetlen munkával,
- részben egyéni foglalkozásokkal,
- részben konfliktushelyzetek és elakadások többszereplős megoldásának segítségével,
- részben a szülőkkel való konzultációkkal,
- részben az iskolai döntések és beszélgetések szakszerű támogatásával, a pszichológiai szaktudás bekapcsolásával az iskolai szintű megbeszélésekbe és döntésekbe.
- Intézményünk évek óta folyó jó gyakorlata az Osztálytükör program (szociometrián alapuló, csoportmódszerekkel történő közösségfejlesztés és konfliktusrendezés).

2.4. A személyiségfejlesztés néhány kiemelt területe és formája

A fenti elvek és értékek jegyében pedagógiai munkánkban a következő gyakorlatot igyekszünk megvalósítani.

A tanítás folyamatában, a tanítási órákon a tanulók iskolánkban nem passzív résztvevők. Az ismeretszerzés lehetőség szerint a tanulók aktív közreműködésével történik. A tanítási órákon a szakma művelése természetes módon jár együtt a tanulócsoport egészének és egyes tagjainak személyiségformálásával. Különösen hatékony a kooperatív kiscsoportokban szervezett tanórai

munka és a projektoktatás, ami módot ad csoportban és egyénileg végzett ismeretszerzésre, tevékenységre is.

A személyiség kibontakoztatását, a tudatos állampolgárrá nevelést segíti, ha a diák tájékozódik az iskola életében, megkapja a tájékozódáshoz szükséges információkat, saját életét megtervezheti, szervezheti, illetve kivitelezheti a tanításon kívüli programjait.

Célunk, hogy az iskola diákjai készüljenek fel a társadalmon belüli értelmiségi szerepre. A rendszeres, precíz, kitartó tanulás egyúttal a munkavállalói szerepre is felkészít. A tanulás mellett éppen ezért arra törekszik az iskola, hogy a diákok lehetőséget kapjanak arra, hogy más területen is kipróbálhassák magukat.

- Ilyen lehetőségek többek között: a közösségi szolgálat, az osztálytermek, szaktantermek rendberakása; a közösség számára hasznos munka végzése: papírgyűjtés szervezése, az iskolai növények ápolása; segítség az írószerek árusításában stb. Fontosak e tekintetben az iskolán kívüli programok keretében szervezett üzemlátogatások, továbbá a kulturális intézmények látogatása.

Mindezek mellett a kezdeményezőkézség, a kreativitás, a vállalkozói készség kialakítása, fejlesztése is teret kap a dolgozói szerepre történő felkészítés során.

Az előzővel szorosan összefügg a tudatos fogyasztói szerepre való felkészítés, valamint az igényes kultúrafogyasztó és -támogató magatartás.

- Ezen a célok elérésében az iskolai klubok, szakkörök, napközis foglalkozások, diákkörök nagy segítséget nyújthatnak: az igényességet, az értékes és az értéktelen megkülönböztetését, felismerését sajátíthatják el a diákok. Ugyanakkor a természeti és az épített környezet megbecsülése, védelme is beépül a fogyasztói szerepkörbe. A rongálásokkal szembeni fellépés mellett a környezet szépítése, karbantartása is folyamatosan a diákok bevonásával történik.

A személyiségfejlesztés egyik fontos eszköze a tanulók munkájának, magatartásának, iskolai jelenlétének tanári, tantestületi és közösségi értékelése. Az értékelés célja a reális önértékelés, a tudás- és értékközpontú közösségi értékrend kialakítása, a tanulási folyamat támogatása, a közösségbe való beilleszkedés segítése.

- *A tanulók magatartásának értékelését, a dicséretet és elmarasztalások rendszerét a Pedagógiai Program 5. sz. melléklete és az SZMSZ tartalmazza.*

A tanulmányi munka értékelése szóban és írásban, illetve osztályzattal történik. Az osztályzatok adásánál az iskola mindig arra törekszik, hogy a követelmények reálisak, előre tudhatók és átláthatóak legyenek, az egyes osztályzatokat pedig a tanár mindig tudja megindokolni, és lehetőség szerint tartalmilag és fejlesztő módon indokolja is meg.

- *Az értékelés és osztályozáshoz lásd a 3. sz. mellékletet.*

A méréseket és értékeléseket a személyiségfejlesztés szolgálatába állítva, tudatosan alkalmazzuk.

- Az aktuális tudásszint felmérését szolgálja a diagnosztikus értékelés. Rendszerszerű diagnosztikus felmérés történik tanévkezdéskor az alsó tagozat minden évfolyamán a differenciált foglalkozások (felzárkóztatás, tehetséggondozás) tervezéséhez. Az induló osztályok csoportbeosztásának kialakításakor (pl. nyelvi csoportok bontása; egyéb közismereti tárgyak esetében körülbelül azonos képesség-eloszlású heterogén csoportok

kialakítása). A felsőbb évfolyamokon az idegen nyelvi csoportok kialakításakor, átrendezésekor, a fakultatív tárgyak csoportjainak, az érettségire felkészítő csoportoknak a kialakításakor (pl. matematika).

- A fejlesztő értékelés elsődleges célja a tanulási folyamat segítése, az esetleges elmaradások korrigálása, az egyéni tanulási stratégiák kialakulásának támogatása, a tanulási motiváció fenntartása. A fejlesztő értékelést hatékonyan támogató eszköz az e-learning rendszer.
- A pedagógiai diagnózis fontos eszközei a központi mérések is (országos kompetenciamérések, PISA).
- Összegző, szummatív értékelésre egy-egy nagyobb téma lezárásakor, illetve a vizsgarendszerben szabályozott félévi, év végi vizsgákon kerül sor
- *A vizsgák felsorolását és rendjét lásd az 1. sz. mellékletben.*

A szülőkkal való kapcsolattartásnak, a szülők, a diákok és a tanárok közös munkájának elősegítésére változatos és differenciált kapcsolatrendszerben és munkaformákban gondolkodunk.

- Fontosak lehetnek a szülők, az osztályfőnök és a diák közös beszélgetései, melyet osztályon belüli nevelési értekezlet előzhet meg. Ennek rendszeres formája a szaktanári fogadóórák rendszere.

Ha az osztályban tanító tanárok testülete törést vagy megtorpanást lát a gyermek fejlődésében, javasolja az osztályfőnöknek azt a háromoldalú beszélgetést, amelyen az iskola képviselői (osztályfőnök, iskolapszichológus, nevelési igazgatóhelyettes) a szülők és a diák közösen próbálják elemezni az okokat, illetve kialakítani a stratégiát, ami kiemeli a gyermeket kedvezőtlen helyzetéből. A szülőkkal és az iskolapszichológussal való együttműködés segíthet abban, hogy szükség esetén egyéni fejlesztési terv alapján történjen a diák további útjának meghatározása.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő diákok fejlesztését, inkluzív nevelésének támogatását, a tanárok, a tanuló és szülői közösségek felkészítését gyógypedagógus segíti.

A személyiségfejlesztés kiemelt terepe a színes iskolai élet, a programok változatossága. Hasonlóan nagy jelentőségűek a nyári táborok, ezért évente több tucat tábort szervez az iskola. A tábori körülmények, az egymásrautaltság, a segítségnyújtás, az esti beszélgetések erős kötődést eredményeznek a társakhoz és az iskolához egyaránt. Kialakítják, illetve növelik a tolerancia-készséget, elismertetik a szabályok betartásának szükségességét, így pozitívan hatnak vissza az iskolai életben való viselkedésre is. Nagy szerepük van a tanár–diák kapcsolat alakításában, egymás alaposabb megismerésében és elfogadásában is.

3. Közösségfejlesztés, a tanulók részvételi jogai

3.1. Az osztályfőnökök szerepe a közösségfejlesztésben

A közösségfejlesztés alapvető színterei az osztályok közösségei. Az osztályközösségek formálásában meghatározó szerepük van az osztályfőnököknek és az osztályban tanító tanárok, tanítók közösségeinek. Az osztályfőnökök munkáját támogatja a nevelési munkacsoport és annak vezetője, az iskolapszichológus, az iskolaorvos, a védőnő, a gyógy- és fejlesztő pedagógusok, a diákönkormányzat munkáját segítő pedagógus és a diákönkormányzat, valamint az 5-8. évfolyamon az ifik csapata.

Az osztályfőnökök kiválasztását az iskola vezetése mindig alaposan megfontolja. Az osztályfőnökségre való felkérés az igazgató feladata. Az iskolavezetés olyan tanárokat bíz meg ezzel a feladattal, akik különös gondot fordítanak a gyermekek személyiségének, egyéniségének és ugyanakkor az osztályközösség egészének a fejlesztésére is.

A közösségfejlesztés az 5-12. évfolyamon osztályfőnöki órák keretében tervszerűen történik. Az osztályfőnöki órák mellett a közös osztályprogramok (pl. projekt munkák, színházlátogatás, színházpedagógiai foglalkozások, kirándulás, múzeumlátogatás, , játékdélután, közös ünnepek, táborok) is segítik a közösség formálódását. Az osztályszintű programok keretében lehetőség nyílik a konfliktusok kezelésének megtanulására, a különböző ügyek megfelelő elintézési módjának megismerésére, ezzel összefüggésben az egymással történő hatékony, a megoldás irányába vezető kommunikáció elsajátítására.

Az iskolapszichológus támogatja az osztályfőnököt a felmerülő problémák kezelésében, a megoldási stratégiák kialakításában, a közösségfejlesztést célzó foglalkozások tervezésében és kivitelezésében. Esetenként közösen dolgoznak az iskola jó gyakorlatai között is szereplő „Osztálytűkör” (szociometrián alapuló csoportos konfliktuskezelés) programok megvalósításában.

Az osztályközösség formálódásában fontosak a néhány napos osztálytáborok: kerékpártúrák, országismereti táborok, egy faluközösség életének megismerését célul kitűző szociológiai táborok, illetve egyszerűen csak a pihenést, kikapcsolódást és a közös szórakozást szolgáló táborok. A táborozás költségeit a szülők viselik, a szociálisan rászoruló gyermekek az iskola alapítványától kérhetnek támogatást.

3.2. Iskolai szintű közösségfejlesztő programok

Az iskolai szintű közösségfejlesztésben fontos szerepük van a nyári táboroknak. A kisgimnazisták (5-8. évfolyam) nomád táborában és a természetkutató táborban a 15–18 éves „ifik” szervezőként vesznek részt. A differenciált feladatok révén a különböző korosztályba tartozó diákok nagyszerűen tudnak együtt dolgozni. A vízitúrákon is több korosztály vesz részt. A nagygimnazisták (16-18 évesek) két tehetséggondozó tábora az izgalmas beszélgetések révén a vitakultúra és az önművelés fejlesztésében tölt be fontos szerepet. A nyelvtanulással egybekötött angol utazáson is kis- és nagygimnazisták együtt vesznek részt. A kárpátaljai diákok számára szervezett anyanyelvi tábor szintén iskolai szintű, mivel a tanárok mellett végzős és végzett diákjaink szervezik a programokat, de vendéglátóként a kisgimnazisták is bekapcsolódnak a tábor munkájába. A többféle sporttáborban (úszás, labdajátékok, sítáborok) is különböző korosztályok vehetnek részt. A táborozások költségeit a szülők viselik, a szociálisan rászoruló gyermekek az iskola alapítványától kérhetnek támogatást.

Az iskolaszintű közösségfejlesztő programok közé tartozik az iskolagyűlés, amikor a kis- és a nagygyimnazisták az iskolavezetéstől tájékoztatást kapnak az iskola életének egy-egy fontos eseményéről, a közösen megoldandó feladatokról. A diákok javaslatokat fogalmazhatnak meg, kérdéseket tehetnek fel ezeken a fórumokon.

3.3. A diákönkormányzat és az ifik szerepe a közösségfejlesztésben

A diákönkormányzat (DÖK) munkájában minden diák részt vehet. Célja egyrészt a tanulók képviselete, érdekeinek védelme, másrészt közösségi programok szervezése. A DÖK rendszeren kéthetente, állandó időpontban ülésezik, munkáját két pedagógus segíti. A programok szervezésében több tanár is fontos szerepet vállal.

A diákönkormányzat minden évben dönthet egy tanítás nélküli munkanap programjáról. Ezek a DÖK-napok egy-egy átfogó téma köré szerveződnek úgy, hogy lehetőség szerint minden diák találjon a kínálatban életkorának és érdeklődésének megfelelő tevékenységet. Az elmúlt években volt már téma – többek között – a játékonyság, a művészetek, a pályaorientáció, az emberi jogok. A programok között szerepeltek előadások, workshopok, külső helyszíni látogatások és aktivitások.

A diákönkormányzat rendszeresen szervez az egész iskolát megmozgató papírgyűjtést, illetve süteményvásárt. Ezek bevételeit a saját programjai és projektjei mellett a kisgyimnazisták programjait szervező ifiközösségek, valamint a technikusok támogatására is felhasználja.

3.3.1. A kisgyimnazisták közösségfejlesztő programjai

A 10–14 évesek közötti harmonikus kapcsolat kialakítása a pedagógiai program fontos része. Ebben vállalnak szerepet a 14–18 éves ifik: programokat szerveznek a kisebb gyerekek számára, ahol velük együtt játszanak, tanulnak. E programoknak kettős pedagógiai jelentősége van. Egyrészt a nagyobbak megtanulják az együttműködés során elfogadni, elismerni a kisebbeket. Tapasztalhatják, hogy a kisebbek is képesek kiemelkedő teljesítményekre. A különböző korosztályok és évfolyamok tagjai megismerkednek egymással, megtanulnak odafigyelni egymásra, baráti kapcsolatok alakulnak ki közöttük. A kisebbek megtapasztalják, hogy bízhatnak idősebb társaikban, sokat tanulhatnak tőlük. Az ifik viselkedésükkel, magatartásukkal példaként állhatnak a kisebbek előtt, így fontos, hogy ők milyen értékeket képviselnek. Az ifik felkészítése tehát kiemelt feladat, melyben volt radnóti diákok is segítenek, ezzel biztosítva a hagyományok továbbélését. A közös, játékos programok erősítik az osztályközösségeket, a diákok jobban megismerhetik osztálytársaikat, hiszen nem tanulási helyzetben találkoznak egymással. Ezek a programok azért is fontosak, mivel a hétköznapiokon a csoportbontások miatt az osztálytársak ritkábban találkoznak, kevesebb élményük van egymásról. Az osztályfőnökök munkáját kiegészíti az „osztályifi” program is. Minden kisgyimnazista osztályhoz több állandó ifi kapcsolódik, akik a közösségépítő programok szervezésében és lebonyolításában vesznek részt.

A kisgyimnazisták éves programja általában egy keret köré szerveződik, amelynek a gerincét évi 4-6 játékdélután alkotja. A játékok olykor kapcsolódnak egy-egy tantárgy tudásterületéhez is. A foglalkozások alkalmat nyújtanak a gyerekek kreativitásának,

együttműködési készségének fejlesztésére. A játékdélutánok helyszínei az iskola különböző terei.

A játékdélutánokon kívül más hagyományos programjai is vannak a kisgimnazistáknak. Minden évben megrendezésre kerül az Osztályszínpadok Fesztiválja. A próbák, az előadás élménye összekovácsolja az osztályközösségeket. Az osztályok felkészülését az osztályfőnökök és a vállalkozó szaktanárok mellett az osztályifik is segítik, de elengedhetetlen a résztvevők önszerveződése is.

A kisgimnazista programokat mindezek mellett sportversenyek, akadályversenyek és ünnepekhez kapcsolódó rendezvények színesítik.

Kétévente kerül megrendezésre a „Ki Mit Tud?” vetélkedő, melyen iskolánk minden diákja részt vehet a különböző kategóriákban.

3.3.2. A nagygimnazisták közösségfejlesztő programjai, a diákönkormányzat

A diákönkormányzat félévente megszervezi a saját hétvégi táborát a 7–12. évfolyamosok számára. Itt a diákoknak lehetőségük nyílik az iskolával kapcsolatos kérdéseik, problémáik felvetésére, hiszen mindig jelen van az iskola egyik vezetője is, aki válaszol a kérdéseikre. A DÖK-táborokban készül el az éves program váza, a résztvevők megvitatják a felmerült ötleteket, felelősöket választanak az egyes eseményekhez. A második félév elején rendezett DÖK-táborban sor kerül a tisztségviselők megválasztására is. A DÖK élén két elnök áll, akik az egész szervezetet képviselik az iskolavezetés és a tanárok előtt, valamint koordinálják a programokat.

A diákönkormányzat évente egy alkalommal diákparlamentet is szervez, ahol a 7–12. évfolyamok osztályainak küldöttei az iskolai élet aktuális kérdéseit vitatják meg, javaslatokat fogalmaznak meg. A diákparlament fontos terepe a képviseleti demokrácia tanulásának, a demokratikus alapjogok gyakorlásának.

A kisgimnáziumi Osztályszínpadok Fesztiváljának egyfajta folytatásaként a DÖK évente megszervezi a Nagyszínpadot, ahol nagygimnazista társulatok mutathatják be színdarabjaikat és filmjeiket. Az alkotásokat szakértő zsűri értékeli.

Három gyakorlóiskola diákönkormányzatának összefogásával valósul meg az ART-program (Apáczai, Radnóti, Trefort), melynek keretében osztályonként 2-3 diák egy-egy napos látogatást tehet a másik két intézményben. Délelőtt a fogadó iskola tanóráit látogatják, délután pedig közösségi programokon vesznek részt.

Számos sportprogram is rendszeresen megvalósul a diákok saját szervezésében: focikupa és egész éven át tartó focibajnokság, kosárlabdakupa. Az e-sportok kedvelői számára is minden évben szerveződik bajnokság.

Tanári vezetéssel valósul meg a filmklub, ahol egy-egy film kapcsán fontos társadalmi kérdéseket járhatnak körül, beszélhetnek ki kötetlenebb formában a résztvevők.

Az iskolai események technikai háttérének biztosításában nagy szerep hárul a technikusokra (stúdiósok, Radtech). Ők a megfelelő képzés elvégzése után kezelhetnek bizonyos eszközöket, berendezéseket. Tevékenységi körükbe tartozik az iskolarádió működtetése is.

3.3.3. A diákok közösségi munkájának elismerése

A diákok közösségi munkájának értékét hangsúlyozza a nyilvános elismerés, a közösségi díj.

A legkiválóbb diákok, akik az iskolaközösségben kiemelkedő teljesítményt nyújtottak, mint végzős, ballagó diákok átvehetik a Radnóti Emlékplakettet. A kitüntetésre a 12. évfolyam osztályai tesznek javaslatot. A kuratórium, mely a javaslatokból a díjazottakat kiválasztja, a DÖK vezetőségéből, a 11. évfolyam képviselőiből, az igazgatóságból és a diákönkormányzatot segítő tanárból áll. A bronz plakettek mellett az alapítvány jutalomban is részesíti az Emlékplakett Tanulmányi és Közösségi fokozatának díjazottjait. A többi felterjesztésre méltó diák Emléklapot kap.

Minden évben a tanárok szavazatai alapján nyeri el egy olyan tanuló „Az Év Diákja” címet, aki országos tanulmányi versenyeken, egyéb rendezvényeken elért eredményeivel az iskolának a legtöbb dicsőséget szerezte.

A „Diákönkormányzat Közösségi Díját” a diákközösség szavazatai alapján nyerheti el minden évben az a diák, aki társai szerint a közösségért a legtöbbet tette abban az évben.

A díjazottak ünnepélyes keretek között, diáktársaik előtt vehetik át a kitüntetések.

4. A hátrányok enyhítése, esélyegyenlőség, pályaorientáció

Intézményünk alapvető célja, hogy minden tanulót képességeinek megfelelően juttasson el tanulmányai során a leoptimálisabb szintre, ezzel emelve esélyeit a munkaerőpiacon. Ezzel járulunk hozzá ahhoz, hogy a felnőttként életminőségük javuljon, képesek legyenek az élethosszig tartó tanulásra, és arra, hogy a demokratikus társadalmi folyamatokba felelős állampolgárként kapcsolódjanak be.

Ehhez olyan intézményi feltételeket kívánunk biztosítani, amelyben érvényesül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elve. Az oktatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlőségének megteremtésén túl célul tűzzük ki az esélyteremtést, a támogató lépések, szolgáltatások megvalósítását az intézményünkben tanuló diákok számára. Diákjaink tervszerű, tudatos fejlesztése felzárkóztatás, tehetséggondozás, szabadidős, tanulmányi és közösségi tevékenységek szervezésének keretében valósul meg. Elsősorban a tehetségek sokoldalú fejlesztése jelenti számunkra a legfőbb kihívást.

Az iskolánkba járó különleges bánásmódot igénylő diákok (sajátos nevelési igényűek, illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdők) inkluzív oktatását és nevelését segítik a gyógypedagógus és a fejlesztő pedagógus kollégák. Az egyéni és kiscsoportos foglalkozások mellett kiemelt figyelmet fordítunk az osztályközösségek edukációjára, érzékenyítésére. A diákok, a szülők, a kollégák igény szerint az iskolapszichológustól is kapnak támogatást. Tanárainknak rendszeresen biztosítunk külső és belső képzéseket ezen a területen is.

Az 1–4. évfolyamokon a tanulók lehetőség szerint differenciált tanórai foglalkoztatása mellett az ún. „töprengő” órákon a tanulók egyéni tanulási útjait támogató fejlesztés – felzárkóztatás, képességfejlesztés folyik. A napköziben az ebédeltetést pihenőidő (játék, szabadfoglalkozás, udvari levegőzés), majd a másnapra történő tanulás követi.

Az alsós osztályok két-két tanítója mind az oktatásban, mind a napközis tevékenységek szervezésében részt vesz. Így a nevelő nemcsak a tanítási órán, hanem a napköziben is foglalkozik a gyermekekkel, azok előrehaladásának minden lépését követni tudja. Az alsó tagozat minden évfolyamán diagnosztikus felmérés(ek)re kerül sor az esetlegesen fejlesztendő képességterületek, majd ennek alapján a differenciált foglalkozások tervezésére.

Iskolánk diákjai felvételi eljárás keretében jutnak be a nyolc- és hatosztályos gimnáziumi osztályainkba. A tanulóink körében egyre gyakrabban fordul elő részképesség zavar, viselkedési, magatartási probléma. Tehetséggondozó munkánknak ezért kiemelt területe a társas készségek fejlesztése, melynek fontos kerete a kooperatív kiscsoportokban végzett tevékenység és a projektmunka.

Az 5-6. évfolyam diákjainak igény szerint szervezünk tanulószobai foglalkozásokat.

A felsőbb évfolyamokon a felzárkóztatás egyik fontos terepe a diákok szervezett, egymás közötti korrepetálása. Ez nevelési szempontból is kiemelkedő jelentőségű mindkét fél részére. Az elmaradók, vagy önhibájukon kívül hiányossággal küzdők (például hosszabb ideig külföldi tanulmányokat folytatók) esetében a szaktanárok egyéni foglalkozás keretében nyújtanak segítséget.

A délutáni órákban a könyvtár az önművelés, önképzés helyeként igen népszerű. A könyvtár gazdag állományában minden szükséges könyvet megtalálnak a diákok. Így a

könyvtárhasználatnak a felzárkóztató és a tehetségnevelő program részeként egyaránt fontos szerepe van. A könyvtárhasználat a magyar órák tantervében szerepel.

A 11-12. évfolyam fakultációs tantervei a felsőfokú tanulmányok előkészítését, a tehetséggondozást, az emelt szintű érettségire való felkészítést egyaránt szolgálják.

A pályaaorientáció már a fakultáció választását megelőzően, a 9-10. évfolyamon elkezdődik, majd a 11. évfolyam második félévében, és a 12. évfolyam első félévében a szaktanár, osztályfőnök, diák és szülő együttműködésével zajlik. Minden évben egy alkalommal pályaaorientációs napot szervezünk. Emellett szülői fogadóórák, az osztályfőnök és a diák megbeszélései előzik meg, alakítják ki a pályaválasztást. Tulajdonképpen már a 10. évtől folyamatos az erről szóló beszélgetés, gondolkodás. Meghívunk szülőket az osztályfőnöki órákra, akik hivatásukról, annak szépségeiről és nehézségeiről beszélnek. Volt diákjaink, egyetemisták is eljönnek tanulmányaikról, munkájukról, illetve az azokkal összefüggő képességeikről, motivációikról, körülményekről beszélgetni a diákokkal. Gyakran egyetemi oktatókat is hívunk az ELTE-ről, illetve partneriskolai program keretében a Semmelweis Egyetemről. A 11. évfolyam tanulói számára szervezett „On the job” program keretében a diákok egy napot töltenek el egy általuk választott munkahelyen. Intézményünk diákjai csaknem kivétel nélkül sikerrel pályáznak valamelyik hazai vagy külföldi felsőoktatási intézménybe.

A szociális hátrányok kompenzálására több lehetőséggel is él az iskola. A költségvetésből ingyenes étkezés biztosításával a törvényi előírásokon túl is támogatjuk a rászoruló diákokat. Az ingyenes tankönyvhöz jutás elvei, eljárása és módja a Házi rendben szerepel. Gyakorlóiskolánk alapítványa pályázatok alapján nyújt pénzügyi segítséget: szolidaritási ösztöndíj (az iskola alapítványa által biztosított rendszeres támogatás krízis helyzetben lévő diákok családja számára), kirándulások, táborok részvételi költségének kifizetésére. Alapelv az, hogy szociális nehézségek miatt egyetlen gyermek se maradjon ki közösségi, kulturális vagy fejlesztő programokból. Diákjaink érdekében a megfelelő körülmények biztosítása céljából rendszeresen indulunk különböző pályázatokon.

Az épület akadálymentesítése megkezdődött. A műemléki jelleg és a pénzügyi hiány miatt csak a földszinti tantermek közelíthetők meg a mozgássérülteknek, de szükség esetén a terembeosztással tesszük lehetővé a mozgássérültek számára az órák látogatását. A látássérült tanulók épületen belüli közlekedését vezetöcsik, illetve a termek bejáratánál Braille írás segíti.

5. A szülők, a partnerek és a pedagógusok együttműködése

5. 1. Együttműködés a szülőkkel, a szülői szervezetekkel

A szülőkkel való együttműködés és kapcsolattartás kiemelten fontos az iskola életében, az iskola sikeres nevelő-oktató munkájában. A szülő joga, hogy

- megismerje az iskola nevelési, illetve pedagógiai programját, házirendjét, tájékoztatást kapjon az abban foglaltakról,
- gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről, tanulmányi előmeneteléről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon.

A szülők képviselőjét hivatalosan a Szülői Munkaközösség (SZMK) látja el. Osztályonként működnek a munkaközösségek, az osztályok választmányi tagjai adják az iskolai képviselőt.

Az iskolai szervezetet elnök vezeti, munkáját egy pedagógus összekötő tanár és egy igazgatóhelyettes segíti. Az SZMK önálló kezdeményezésére jött létre az iskolai alapítvány, melynek kuratóriumában is jelen van a szülői képviselő. A szülői választmány évente kétszer ülésezik, de rendkívüli esetekben többször is összehívható. A választmányi ülésen az igazgató beszámol az aktuális eredményekről, feladatokról, tájékoztatja a szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról és azokról a lehetőségekről, amelyekkel az iskola segítséget tud nyújtani a tanulók eredményes felkészüléséhez. A szülői munkaközösség véleményezési joggal rendelkezik az iskolai dokumentumok (házirend, SZMSZ) jogszabályban rögzített részeinek elfogadásakor.

Az iskola meghatározott időszakonként elégedettségi felmérést végez a szülők körében az iskola oktató-nevelő tevékenységéről. A felmérés eredményét az iskolavezetés ismerteti a szülőkkel, és a szülői munkaközösséggel együtt tesz javaslatot az iskolai oktató-nevelő munka fejlesztési lehetőségeire.

A szülőkkel való kapcsolattartást, együttműködést szolgálják a félévente szervezett szülői értekezletek, valamint a fogadó órák. A tanárok hetente egy alkalommal tanítási időben fogadják a szülőket, illetve szervezünk délutáni fogadó órákat is az osztályban tanító tanárok részvételével. Ez a forma általában a beilleszkedéssel kapcsolatos kérdések tisztázását, a személyiség fejlesztését illetve a továbbtanulás előkészítését szolgálja.

Az induló osztályok osztályfőnökei közös kirándulásokat, programokat szerveznek a szülők és a gyerekek részére, melyek célja az, hogy a családok megismerjék egymást, kialakuljon a szülők között is az együttműködés.

A szülői képviselő kapcsolatban áll az iskola gyermekvédelmi felelősével. A gyermekvédelmi felelős, az osztályfőnök, az iskolapszichológus, az iskolaorvos, a védőnő, a szaktanárok adnak tanácsot a szülőknek nevelési problémáik megoldásában. A drogreprevenációs programok megvalósítása során számítunk a szülők részvételére, aktív közreműködésére.

Az iskola működésének támogatásához, a tanulók hatékony és eredményes képzésének érdekében rendkívül sok segítséget kapunk a szülőktől anyagi és erkölcsi vonatkozásban egyaránt. Az anyagi segítséget elsősorban az alapítványunk számára felajánlott személyi jövedelemadó 1%-a jelenti, ez az alapítvány legfontosabb bevétele.

5.2. Radnóti Hálózat

Iskolánk fontos együttműködő, támogató partnere a Radnóti Hálózat (RH+-), amelyet a radnóti öregdiákok és szülők hoztak létre az iskola segítésére, oktatási színvonalának megőrzésére. Régi diákjaink és a szülők szakértelmükkel, kapcsolatrendszerükkel, jótékonyági rendezvények („Messzeringó” kulturális rendezvénysorozat, Bolhapiac) szervezésével segítik az iskola működését.

5.3. Radnóti Miklós Gyakorló Iskola Alapítványa

Az alapítvány megalakulása óta arra törekszik, hogy minél többféle módon és formában támogassa az iskola - alapfeladatokon túlmutató - nevelési-oktatási céljainak elérését. Az Alapítvány legfontosabb feladatai közé tartozik, hogy a szabadidő értelmes eltöltését a szabadidős programokon keresztül anyagilag támogassa, továbbá hozzájáruljon az iskolában folyó magas szintű oktatás személyi és tárgyi feltételeinek hosszú távú biztosításához, az iskola műemlék jellegű épületének felújításához, karbantartásához. A kuratórium (benne szülővel és

öregdiákkal) évente kétszer előre megszabott feltételek szerint benyújtott pályázatokat bírál el (pl. táborozásra, diáksereútra, nyelvvizsgára, közösségi programokra). Az alapítvány 3 díjat is fenntart: *Az Év Diákja* és a *Radnóti Plakett* különböző fokozatai diákokat illet, a *Kármán Mór Emlékgyűű* évenként egy tanárt. Az alapítvány rendszeres támogatást: szolidaritási ösztöndíjat adhat a rászoruló diákoknak.

5.4. További együttműködő partnereink

Partnerszervezet	Az együttműködés tartalma
ELTE Speciális Gyakorló Óvoda és Korai Fejlesztési Módszertani Központ ELTE Bárczi Gusztáv Általános Iskola és Gyógypedagógiai Módszertani Központ	Közösségi szolgálat szervezése
ELTE PPK	Drogprevenciós foglalkozások szervezése, egészségnevelési programok szervezése, továbbképzések szervezése (igény szerint)
Gyakorló Iskolák Országos Szövetsége	Szakmai érdekképviselő Konferenciákon való részvétel Táborok szervezése, bonyolítása
Gimnáziumok Országos Szövetsége	Szakmai érdekképviselő
Semmelweis Egyetem	Tehetséggondozás – előadásokon, szemináriumokon való részvétel – a partneriskolai program keretében
ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar	Az autizmus szakirányú képzés hallgatóinak gyakorlóhelye
Országos Tudományos Diákköri Tanács	Felsőoktatási intézményekkel, tudományos diákkörökkel való együttműködés

6. Egészségnevelési program

6.1. Az egészségnevelés célja

Az egészségnevelés célja, hogy a családokkal együttműködve az iskola kialakítsa a diákokban az egészséges életmódra való igényt. Tanulóink ismerjék fel, hogy az egészség érték, s ennek megőrzése csak tudatos életvitellel lehetséges. Képesek legyenek felmérni és értékelni saját egészségi állapotukat, ismerjék az egészségüket veszélyeztető jelenségeket, ezek hatásmechanizmusát, az ellenük való védekezési módokat.

E célok elérését a több területet felölelő egészségfejlesztési program támogatja, melynek megvalósításában együttműködik a nevelőtestület, az iskola-egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) és az iskolapszichológus.

Egészségfejlesztési programunk szorosan kapcsolódik környezeti nevelési fenntarthatósági programunkhoz és a személyiségfejlesztés címszó alatt leírtakkal. Ezekkel bizonyos pontokon átfedést mutatnak, erősítve egymás hatását.

Az egészségneveléshez kapcsolható az elsősegély nyújtási ismeretek oktatása. Erre egyrészt a biológia órák keretében kerül sor, másrészt osztályfőnöki órákon az iskolaorvos és a védőnő közreműködésével történik a felkészítés a 7. és a 11. évfolyamon. Mindezek mellett egy napos elsősegély nyújtási tanfolyamokat is szervezünk, amelyeken a 11. évfolyam tanulói az újraélesztés technikáival ismerkednek szakemberek segítségével.

Az egészségtudatos szemléletet a tanárképzési munkánkban is felvállaljuk, közvetítjük. Igyekszünk a mintaadást, mint nevelőeszközt beépíteni a mindennapokba.

6.2. Helyzetelemzés

Iskolánk vonzáskörzete az egész főváros és a környező települések. A diákság összetételét a sokszínűség jellemzi, eltérő családi háttérrel, eltérő kultúrkörből érkeznek hozzánk. Közel félszáz tanulónk ázsiai származású, számos diákunk kétnyelvű család gyermeke. De egy területen jellemzően egységes a szülői magatartás: magas elvárásaik vannak az iskolai oktatás, nevelés terén. Eredményes munkát várnak a pedagógusoktól, s ezzel együtt természetesen gyermekeiktől is, akik számára a folyamatos, hatékony, egyre több időt igénylő tanulás elengedhetetlen a jó tanulmányi eredmény eléréséhez, megtartásához. Legtöbbjük napirendje szoros, iskolán kívüli órákkal telített. Sokan folytatnak zenei tanulmányokat. Tapasztalataink szerint az addig rendszeres sportolással töltött idő, a 12-14 éves korosztálynál rohamosan csökken. Egyre nehezebb összeegyeztetni a tanulást a sportolással járó kötelezettségekkel. A diákoknál fokozatosan kialakul a mozgásszegény életmód, kevés szabadidővel, amely esetenként társul a megfelelési kényszer kiváltotta lelki gondokkal, szorongásokkal. A 12 év alatt több komoly életkori változás szépsége, de nehézsége is a szemünk előtt zajlik. A gyerekek kezdetben nyitottabban fordulnak problémáikkal a szülők, az iskolában tanáraik felé. A pubertástól a szociális befolyásolás elsősorban már a kortárs csoport felől érkezik. Fontos figyelmet fordítani a különböző médiumok (pl. közösségi média), az online világ erős hatásainak érvényesülésére, az okos eszközök használatának általánossá válására, továbbá az egészséget károsító devianciákra.

Intézményünkben iskola-egészségügyi szolgálat működik: az iskolaorvos naponta rendel, főállású védőnő, iskolapszichológus, gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus dolgozik az iskolában. A törvény által meghatározott vizsgálatokat, egészségügyi szűréseket folyamatosan végzik. Jelenlétük, munkájuk meghatározó a program kivitelezésében. Fogorvosi szűrővizsgálaton vesz részt minden diák évente egyszer.

Teljes körű egészségfejlesztési programunkkal segítséget kívánunk nyújtani tanulóinknak az egészségtudatos életmód kialakításához, a testi-lelki jóllét eléréséhez.

6.3. Feladatok

6.3.1. Egészségnevelés az alsó tagozaton: 1- 4. évfolyam

A gyerekek önálló életvezetésének kialakítása a cél. Az együttműködők köre a különböző szintereken:

- szülő, család
- tanítónők
- szaktanárok (testnevelés)

Fejlesztési területek, fókuszpontok

- személyes higiéné
- egészséges táplálkozás
- öltözködési szokások kialakítása
- társas kapcsolatok, szociális készségek fejlesztése
- önismeret fejlesztése
- a mozgás, mint egészségfejlesztő, jellemformáló, stressz oldó, örömet nyújtó eszköz
- problémakezelés tanulása

6.3.2. Egészségnevelés a gimnáziumban: 5-12. évfolyam

Szinterek:

- tanítási óra
 - o Különböző műveltségterületeket oktató tantárgyak keretében találkoznak a diákok az egészségfejlesztéshez kapcsolódó témákkal: technika és tervezés, biológia, kémia, etika, osztályfőnöki óra, testnevelés.
- osztályközösségi programok
 - o A tanórán kívül szervezett programok lehetőséget nyújtanak tudatos és spontán módon is az egészséges életvitel értékeinek kihangsúlyozására (pl. többnapos kirándulás).
- évfolyamszintű programok
 - o A program kapcsán az évfolyamok a következő témakörökkel találkoznak
 - o 6. évfolyam: Projekt - Egészséges és fenntartható életmód
 - o 7- 11. évfolyam: Társadalmi érzékenyítő programok
 - o 9. évfolyam: Drogprevenció
 - o 9-12. évfolyam: Közösségi szolgálat
- egész iskolát érintő rendezvények
 - o Nyári táborok, téli táborok, külföldi diákcsera-programok. Tudományos Diáknap, kulturális, szórakoztató és sportrendezvények.

Együttműködők köre:

- diákság
- nevelőtestület
- iskola-egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő)
- iskolapszichológus
- szülők
- külső szakmai szolgáltatók

6.4. Fejlesztési területek

6.4.1. Egészséges táplálkozás

A rendszeres, kiegyensúlyozott táplálkozás az egészséges életvitel elengedhetetlen része. Célunk a tudatos, minőségi táplálkozás kialakítása, az étkezési zavarok kialakulásának megelőzése, az ezzel küzdő tanulók segítése.

Az iskolai menzára közbeszerzési eljárás keretében választott cég szállítja az ebédet, amelyet az iskolai ebédlőben fogyaszthatnak el a tanulók. Napi háromszori étkezést biztosítunk napközis diákjainknak.

Iskolánkban élelmiszerárúszító üzlet (büfé) működik az intézményvezető és az üzemeltető között létrejött szerződés alapján. A büfé áru kínálatának meg kell felelnie az egészséges táplálkozásra vonatkozó ajánlásoknak.

Az egészséges táplálkozáshoz kapcsolódó, az iskolában feldolgozásra kerülő témakörök:

- alapvető élelmiszerek ismerete
- tudatos vásárlói attitűd, vásárlási szokások kialakítása
- helyes étkezési szokások kialakítása
- étkezési zavarok jellemzői, felismerése
- testkép-énkép (önismeret) összefüggése
- globális ételmezési trendek, problémák ismerete

6.4.2. Mindennapos testnevelés

A rendszeresen végzett, szakmailag helyesen összeállított és pontosan végrehajtott sportmozgások egészségmegőrző, prevenciós szerepe igazolt és elfogadott. Az iskolaorvosi vizsgálatok a civilizációs ártalmak, a mozgásszegény életmód következményeként egyre több diáknál mutatnak ki hanyag, rossz testtartást, gyenge vázizomzatot. A kezeletlen problémák a későbbiekben ortopédiai elváltozásokat okozhatnak. A szülők részéről érthető igény, hogy minél több időt töltsenek a gyerekek sportolással.

Célunk, hogy a tanítványaink ismerjék fel a mozgás, a sport szerepét a testi-lelki egészségmegőrzés, a személyiségfejlesztés terén. Szeretnénk, ha élethosszig tartó igényük lenne a rendszeres mozgásra, ha mindenki megtalálná a számára legideálisabb mozgásformát, amiben örömet is leli.

A köznevelési törvény és kapcsolódó rendeletei alapján tanulóinknak biztosítjuk a mindennapos testnevelést, az órarendbe iktatvarendszerben. Ennek részeként tanulóink a 2-6. évfolyamon heti 2 óra úszás-, a 9-10. évfolyamon pedig heti 1 óra táncoktatásban vesznek részt. A diákoknak lehetőséget nyújtunk a tanórán kívüli mozgásra. A labdajátékok a legkedveltebbek, ezekben különböző szintű versenyeket is szervezünk, illetve részt veszünk ilyen eseményeken.

A tanulók fizikai állapotát a jogszabályi előírásoknak megfelelően évente mérjük.

Az egészségnevelés egyéb területeihez kapcsolódó, az iskolában feldolgozásra kerülő témakörök:

Személyes higiéné

- serdülőkor biológiai változása
- önálló, személyes higiénés szokások kialakítása
- öltözködési szokások

Családi életre nevelés

- szexuális felvilágosítás
- másodlagos nemi jellegek ismerete
- szexuális úton terjedő betegségek
- fogamzásgátlás
- terhesség
- tudatos párválasztás
- családtervezés
- gyermeknevelés
- nemi szerepek
- nemi identitás

Testi és lelki egészségvédelem (mentálhigiéné) - prevenció

- önismeret: helyes, pozitív énkép (önkontroll, önkifejezés, önbizalom)
- társismeret, közösségfejlesztés (demokratikusság, mások elfogadása, konfliktuskezelés)
- szociális készségek fejlesztése (empátia, tolerancia, win-win attitűd, alkotó együttműködés, kooperáció, proaktivitás, altruizmus, verbális és non verbális (erőszakmentes) kommunikáció, felelősségvállalás, értelmes kockázatvállalás, ösztönzés, döntéshozatal, konfliktuskezelés, asszertivitás, problémamegoldás)
- többszörös intelligencia fogalma (Gardner), EQ, IQ, stb.
- szorongás- agresszió, stresszkezelés-indulatszabályozás, relaxációs technikák, megküzdési módok
- életviteli kompetencia fejlesztése
- tanulásmódszertan
- krízis-kezelés
- siker-, kudarckezelés
- pszichés megbetegedések ismerete
- társas kapcsolatok formái, jellemzői, felelőssége, ápolása
- iskolai erőszak megelőzése (fizikai bántalmazás, verbális zaklatás, cyberbullying)
- daganatos betegségek jellemzői, a megelőzés lehetőségei, szűrővizsgálat, önvizsgálat

Szenvedélybetegségek: szerhasználat, viselkedési függőségek

- veszélyes anyag a gyógyszer
- dohányzás, alkohol
- drogról szóló ismeretek (legális-illegális szerek, hatásmechanizmus, addikció formái, jellemzői)
- drogprevenció (önismereti csoport, egészséges alternatívák, szülői kerekasztal)
- viselkedési függőségek fajtái, formái
- tudatos szokáskialakítás, viselkedésváltoztatás

Balesetmegelőzés, elsősegélynyújtás

- elsősegélynyújtási alapismeretek
- gyógyszerek ismerete
- újraélesztés
- balesetmegelőzés (otthoni, iskolai, közlekedési környezetben)

7. Környezeti nevelési program

A környezeti kultúra, a környezettudatos viselkedés napjainkban egyre nagyobb szerepet kap az oktató-nevelő munkában is. Nem lehet elég korán kezdeni a környezetvédő, természetszerető ember személyiségének kialakítását. Elfogadott nézet szerint már az óvodás korban el kell kezdeni ezt a tevékenységet, és ennek egyenes folytatása az iskolai környezeti nevelés, amit természetesen az tehet igazán hatásossá, ha a családi nevelésben is megvannak ennek alapjai. A felnövekvő generációknak sokkal többet kell foglalkozniuk a környezeti-természeti problémákkal, mint az előzőeknek, egy szemléleti megújulásra van szükség, hogy az emberi társadalmak fejlődése fenntartható lehessen.

A környezeti nevelésben a következő irányadó elveket kell különösen szem előtt tartani:

- a környezet az emberiség közös öröksége;
- a környezeti minőség megtartása, megvédése és javítása közös kötelesség, mind az emberi egészség, mind az ökológiai egyensúly megőrzése érdekében;
- szükséges a természeti erőforrások takarékos és ésszerű felhasználása;
- minden egyén saját lehetőségeihez mérten, - különösen tudatos fogyasztói viselkedésével - járuljon hozzá a környezet védelméhez.

A környezeti nevelés interdiszciplináris, tehát az oktató-és nevelőmunka minden területét át kell hatnia. Feltételezi, hogy a természetes és mesterséges, emberi környezet megértéséhez szükséges ismeretek több tantárgyon keresztül jussanak el a diákokhoz. Ennek érdekében az iskola helyi tantervében minden tantárgyban megjelennek a környezeti neveléshez kapcsolódó tartalmak. A 7. évfolyamos projektünk is szorosan kapcsolódik a környezettudatossághoz, fő témája a fenntartható városi lét ("Okos város").

7.1. A környezeti nevelési program célja

- Legszerűbb környezetünk szebbé, kellemesebbé, hasznosabbá tétele úgy, hogy az a diákság kívánságainak a lehető legnagyobb mértékben eleget tegyen;
- az élő- és élettelen környezet jobb megismerése, tanulmányozása, gondozása;
- az élő környezettel szembeni felelősség kialakítása, az élő környezet ápolása;
- papírgyűjtés szervezése, a hulladékkezelés, -hasznosítás lehetőségeinek megismerése;
- hagyományteremtés egy közoktatási intézményen belül, mely a környezeti kultúra fejlesztésére irányul.

E program megvalósításában részt vesznek a tanárok, a tanárjelöltek és a diákok. Iskolánk 12 évfolyamos iskola, így minden korosztály képviselteti magát az iskolában folyó környezeti nevelési programban.

7.2. A célokhoz kapcsolódó iskolai tevékenységek

A diákönkormányzat aktívan közreműködik a fent felsorolt célok elérésében. Minden évben megszervezi a papírgyűjtést, közreműködik a folyamatos szelektív hulladékgyűjtésben, hirdeti a környezetvédelmi programokat. Az iskola minden diákja részt vesz az osztálytermek takarításában, dekorálásában.

Az iskola tanárai számos környezeti neveléshez kapcsolódó programot terveznek. Ezek közül a legsikeresebb, évek óta megrendezésre kerülő nyári Természetkutató tábor („Termkut”). Ebben a szakmai táborban a gyerekek víz- és talajvizsgálatokat, mikroklíma méréseket végeznek, ismerkednek a térképkészítéssel, a növény- és állathatározással sok-sok játék, ügyességi feladat, csapatverseny keretében. A táborban a tanárok munkáját nagygyimnazista ifik segítik. Az alsó tagozatosok környezeti nevelésének fontos terepe az erdei iskolai program.

Több évtizedes múltja tekintenek vissza az iskolai vízi túrák. A vízparti táborhelyek kialakítása, a higiénia megteremtése, a főzés, a hulladékkezelés mind-mind környezetvédelmi feladatokat is jelentenek egyben, melyeket a diákok a gyakorlatban oldanak meg. A programhoz tartozik a folyóvizek megfigyelése, a víz tisztaságának értékelése, az esetleges szennyeződések okainak tisztázása. Ezek a táborok, „nomád” jellegüknel fogva, megtanítják a gyerekeket arra, hogyan viselkedjenek a civilizáció – addig talán nem is észlelt – kényelmétől távol. A természetkutató tábor, az erdei iskola és a vízitúrák költségeit a szülők fedezik, a rászoruló tanulók alapítványi támogatásban részesülhetnek. Az iskolában túraszakkör működik, amely havonta tesz kirándulást egy-egy főváros környéki helyszínre, továbbá nyaranta egy hetes vándortábort szervez. A székelyzsombori tábor lehetőséget biztosít arra, hogy a diákok megteremtsék saját táborázásuk feltételeit, segítsék a falut saját környezetének jobbításában, de részt vesznek a falu közösségi életének alakításában is. A Zöld kör heti rendszerességgel tartott szakkörfoglalkozásai egy-egy aktuális környezetvédelmi kérdést járnak körül, valamint iskolai környezetvédelmi akcióprogramokat (pl. szelektív hulladékgyűjtési akciók) szerveznek.

8. Az oktatás szerkezete

8.1. Bevezetés

Iskolánkban általános iskolai oktatás csak az alsó tagozaton történik évfolyamonként 1-1 osztályban. Az 5. évfolyamtól indul a nyolc évfolyamos gimnáziumi képzés évfolyamonként 2-2 osztállyal. A 7. évfolyamon nyelvi előkészítő osztály indul (Jele: 7.Ny). A nyelvi előkészítő után hat évfolyamos gimnáziumi képzésben vesznek részt a diákok évfolyamonként 1-1 osztállyal. Az osztály számozása a nyelvi előkészítő év után 7.c. Így mindkét képzési formában a gimnáziumi tanulmányok a 12. évfolyammal fejeződnek be. A nyolc és a hat évfolyamos gimnáziumi osztályokba részben felvételi eljárást követően jutnak be a diákok, részben a saját negyedikesek folytatják a nyolc évfolyamos gimnáziumban tanulmányaikat.

A 2011. évi CXC törvény előírásainak megfelelően a nevelés és az oktatás az adott évfolyamokra és iskolatípusra előírt általános kerettantervi előírásoknak megfelelően elkészített helyi tanterv alapján történik. A rendelkezésre álló órakeret mellett maximálisan kihasználjuk a törvény által biztosított lehetőségeket a választható órakeretben.

Az összes évfolyamra, minden pedagógusra érvényes – az iskola gyakorlóintézményi és tehetséggondozó jellegéből adódóan – a NAT-ban meghatározott kulcskompetenciák fejlesztésének előtérbe állítása. Iskolánkban általános a korszerű tanulásszervezési eljárások alkalmazása: kooperatív tanulásszervezés, projektoktatás (egyéni és csoportos), témahét szervezése és az IKT-használat. Megjelenik a műveltségterületi oktatás (természetismeret, társadalomismeret) és a moduláris rendszer (pénzügyi, jogi, gazdasági és állampolgári ismeretek, pályaeorientáció, életvitel). Az alsó tagozaton témahét, illetve az 5–7. évfolyamokon az éves munkatervben projektoktatás és témahét szerepel. A 11. évfolyam tanulóinak egyéni projekt munkát is kell készíteniük mentortanár támogatásával.

Fejlesztendő kulcskompetenciák (a NAT 2020 alapján):

- A tanulás kompetenciái
- A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
- A digitális kompetenciák
- A matematikai, gondolkodási kompetenciák
- A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák”

8.2. Az egyes szintek és tartalmak nevelési-oktatási céljai

1-4. évfolyam

Az iskolai tanulmányok első négy évében a tanulási képességek kialakítása és fejlesztése az alapvető feladat. Célunk szilárd alapismeretek kialakítása a gyermekekben. „A kevesebb, néha többet ér” - elv alapján, a tanítási órán való differenciált fejlesztéssel különös figyelmet fordítunk hátránykompenzálásra, felzárkóztatásra és lehetőség szerint a tehetséggondozásra. Az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése érdekében a tanulási képességmérés lehetőségével segítjük az első osztályosokat a sikeres iskolakezdésben.

A személyiség egészséges és sokoldalú fejlesztése érdekében fontos számunkra a mozgásra, testedzésre igényt tartó, éneklést, zenét kedvelő, barkácsolást, kézműveskedést szerető, együttműködő, jól kommunikáló gyermekek nevelése. Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek megismerjék a megfelelő tanulási módszereket, a rendszeres gyakorlás szükségességét. Számos lehetőséget nyújtanak délutáni szakköreink a szabadidő hasznos eltöltésére:, szolfézs, sportkörök.

Tapasztalatunk és eredményeink azt mutatják, elegendő 4. osztályban elkezdni az idegen nyelv elsajátítását, így ekkor kerül be a gyerekek órarendjébe az angol nyelv tantárgyként (csoportbontásban).

Tantárgyi rendszerünkben helyet kap a tanulási képességek fejlesztése érdekében 1-4. évfolyamon a töprengő és a zöldellő óra. Az angol nyelv, csoportbontásban, a töprengő, a digitális kultúra és matematika tantárgyak tanítása ugyancsak csoportbontásban illetve párhuzamos óravezetéssel történik.

Úgy gondoljuk, hogy a megfelelő mennyiségű, nem túlterhelő, játékos elemekkel tarkított, önmaga iránt igényességre nevelő, a munka tiszteletét kialakító tanulás a gyermek további tanulmányai szempontjából döntő fontosságú. Az első négy esztendőben különösen fontos a tanuláshoz való pozitív hozzáállás, a helyes tanulási szokások, a precízen teljesíthető, elmélyült, minőségre törekvő tanulási morál kialakítása.

Ebben nagyon eredményesek az alsó tagozaton általánosan alkalmazott kooperatív módszerek. Az oktató-nevelő munka hatékonyságát növeli, hogy megjelenik az IKT alkalmazása is az órákon. A projektoktatás az önálló ismeretszerzésre és az ismeretek bemutatására neveli a tanulókat.

E korban történik a helyes szokások kialakítása. A környezet tisztasága, a természet védelme, tisztelete, szeretete ekkor alapozható meg, ekkor alakítható ki a tevőleges, cselekvőképes környezetvédelmi magatartás.

Az osztályok munkáját két-két tanító összehangoltan, együttműködve irányítja. Mivel mindketten részt vesznek a tanításban és a délutáni gyakoroltatásban is, ezért egyénileg is figyelemmel kísérhetik a gyermekek előrehaladását..

A munka mellett nagy hangsúlyt kap a gyerekek életében a játékoság, a játék.

Óraszámok az alsó tagozaton napközi nélkül				
Évfolyam	1	2	3	4
Óraszám két éves ciklusban	48		49	
Tanulók heti óraszám	24	24	24	25
Magyar nyelv és irodalom	14		12	
<i>Irodalom</i>	4	4	4	4
<i>Magyar nyelv</i>	3	3	2	2
Matematika	8		8	
<i>Matematika</i>	4	4	4	4
Etika / hit- és erkölcstan	2		2	
<i>Etika / hit- és erkölcstan</i>	1	1	1	1
Természettudomány és földrajz	0		6	
<i>Környezetismeret</i>			2	1
<i>Első idegen nyelv</i>				3
Művészetek	8		7	
<i>Ének-zene</i>	2	2	2	2
<i>Vizuális kultúra</i>	2	2	2	1
Technológia	2		4	
<i>Technika és tervezés</i>	1	1	1	1
<i>Digitális kultúra</i>			1	1
Testnevelés és egészségfejlesztés	10		10	
<i>Testnevelés</i>	5	5	5	5
Helyi óra / szabadon tervezhető	4		0	
<i>Töprengő</i>	1	1		
<i>Zöldellő</i>	1	1		

Emelt szintű gimnáziumi képzés

A jogszabályi háttér a 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról:

8. § (4): A két tanítási nyelvű iskolai oktatásban, vagy ha az iskola a nemzeti köznevelésről szóló törvény 7. § (6) bekezdése szerint sportiskola feladatait látja el, továbbá ha **az iskola emelt szintű oktatást szervez, a tanuló kötelező és választható tanítási óráinak összege a (3) bekezdésben egy tanítási hétre meghatározott időkerethez képest legfeljebb kettő tanítási órával emelkedhet.**

Az emelt szintű oktatás feltételeit ugyanezen rendelet a következőképp rögzíti:

(3) Ha az iskola emelt szintű oktatást szervez, az emelt szintű oktatásban érintett évfolyamokon és tanulócsoportokban

- a) idegen nyelv, matematika, magyar nyelv és irodalom [...] esetén legalább heti öt,
- b) minden egyéb tantárgy esetében legalább heti négy tanórai foglalkozást kell biztosítani.

(4) Ha az iskola emelt szintű oktatást szervez, az emelt szintű oktatásban érintett évfolyamokon és tanulócsoportokban több tantárgy együttesét érintő komplex emelt szintű oktatás esetén legalább egy érintett tantárgyra vonatkozóan, legalább a 11-12. évfolyamon a (3) bekezdés szerinti követelményeket kell érvényesíteni.

Az iskola a 4. bekezdésben leírtak szerint készítette el a helyi tantervét. Emelt szintű oktatást biológia, fizika, kémia, magyar nyelv- és irodalom, matematika és történelem tantárgyakból szervezünk, amelyek közül minden 11. és 12. évfolyamos tanulónak legalább az egyik tantárgyat heti 5 vagy 4 órában tanítunk az utolsó két (11-12.) évfolyamon.

5-6. évfolyam

Az 5–6. évfolyam, vagyis a 10–12 évesek programjának oktatási célja részint az alapfokú tanulmányok megerősítése, másrészt az újonnan belépő tárgyak tanulási stratégiájának elsajátítása. Ennek a két évnél a programja minőségi ugrást jelent, átvezet a középfokú tanulmányokhoz.

Az olvasás megszerettetésével, az önművelés igényének kialakításával párhuzamosan a kreativitás és a kommunikációs készség fejlesztése az általános célok. Mindezek feltételezik a logikus gondolkodást az ok-okozati összefüggések felismerésével, a gyakorlati tapasztalatokból levonható elméleti következtetések részére az absztrakt gondolkodás kialakítását. Ebben az időszakban különösen fontos a differenciált foglalkozások szervezése a tanítási órákon. Az iskolánkba járó, döntő többségében jó képességű, szilárd és biztos alapismeretekkel rendelkező tanulók kulcskompetenciáinak, kreativitásának fejlesztése, önálló tanulási és ismeretszerzési módszereik szélesítése, tanulási motivációjuk fenntartása az elérendő cél.

A kooperatív módszerek alkalmazása általános ebben a korosztályban. Ezzel a szociális kompetenciát is fejlesztjük a tanulóknál, kialakul az együttműködési készség, valamint az egyéni, felelős munka fontosságát is megtanulják. Az IKT eszközök alkalmazása a tanulás-tanítási folyamat hatékonyságát növeli. Az 5. és 6. évfolyamon hosszabb időt igénylő csoportos projektfeladatokat kapnak a tanulók a második félévben. Ezek témája 5. évben elsősorban a magyar és a társadalomismeret/történelem, 6. évben a hon- és népismeret/történelem, természetismeret és testnevelés tantárgyakhoz kapcsolódik. Az évet a projekthez kapcsolódó témahét zárja.

A tantervi anyagban a tanulás tanítása fontos szerepet kap. A humán tárgyaknál a forrásmunkák elemzése, gyűjtőmunka, múzeumlátogatások, irodalmi alkotások létrehozása kapja a legnagyobb hangsúlyt. A természettudományokban a tapasztaláson, megfigyelésen, kísérletezésen alapuló ismeretszerzési forma dominál.

Az angol az első idegen nyelv, melyet tanulnak diákjaink. A tanítás-tanulás beszédközpontú, kommunikációs helyzetekhez kapcsolódik, ami magával vonja a szerepjátékok, szituációs játékok gyakori alkalmazását.

A matematikát kisebb csoportokban oktatjuk. Legfontosabb, hogy olyan szilárd alapismeretekre tegyenek szert a tanulók, amit későbbi tanulmányaik során a többi tantárgy eszközként használhat. Játékos elemek sokasága jellemzi az órákat.

A testnevelés tárgy tantervének összeállítói arra törekedtek, hogy megszerettessék a gyermekekkel a mozgást, a testedzés mindennapi életük részévé váljék. Az énekórák a zenei nevelés, a közös éneklés szeretete, élménye mellett az iskolai élet ünnepélyes pillanatainak megteremtésére is szolgálnak.

A tanulószobai foglalkozásokon szakmai segítséget kaphatnak a diákok, illetve nagy szerephez jut a könyvtár- és számítógép-használat. A délelőtti tanulást követő pihenés, játék, levegőzés után fontos feladat a házi feladatok elkészítése. A tanulószobán segítséget kap a gyermek ahhoz, hogy megtanulja idejét jól beosztani, tanulási metodikákat ismer meg a házi feladatok pontos elkészítésére. Emellett a szabadidő hasznos, tartalmas eltöltésének igényét is elsajátítja.

7. évfolyam nyelvi előkészítő

A nyelvi előkészítő osztály a hat évfolyamos gimnáziumi képzést előzi meg. Az iskolába érkező diákok sokféle előképzettséggel rendelkeznek. Az egységesítés, a szintre hozás az eredményes tanulás és tehetségfejlesztés szempontjából alapvető feladat.

A nyelvi előkészítő osztály célja oktatási területenként:

- Az első idegen nyelv (iskolánkban az angol) intenzív oktatási formában (heti 13 óra) történő megalapozása, a különböző nyelvi tudással érkező tanulók szintre hozása.
- A matematikai és magyar nyelvi alapok megerősítése, szintre hozása.
- A tanulás tanítása, egyéni tanulási utak kialakítása.
- Szociális kompetenciák és együttműködési készség fejlesztése (csoportmunka, projektek keretében).
- A társadalomismeret tantárgy keretében történelmi áttekintés zajlik. Ezzel együtt az eredményes történelem-tanulás módszerének, a helyes történelem-szemléletnek a megalapozására is sor kerül. Az oktatás részben angol nyelven történik.
- A természetismeret tantárgy keretében alapvető természettudományos ismeretekre, és az ember szervezetével és az egészségével kapcsolatos tudásra tesznek szert a tanulók. Az oktatás részben angol nyelven történik.
- A latin örökségünk c. tárgy célja egyrészt a nyelvtanulás segítése, másrészt a latin kultúra megismerése.
- Hangsúlyt kap a testnevelés, egészséges életmódra nevelés.

A nyelvi előkészítő osztály célja nevelési területen az iskola általános nevelési céljai mellett:

- Az oktatási célok között szereplő tanulásmódszertan, önismeret, életmód a személyiségformálást, a magasabb teljesítmény elérését szolgálják.
- Megjelennek a korszerű, kompetenciafejlesztésén alapuló tanulásszervezési formák, módszertani eljárások, eszközök.
- Lehetőség nyílik a tehetségek sokoldalú gondozására.

A fentieknek megfelelően erre az osztályra egyedi tanterv érvényes. Az angol nyelv mint első idegen nyelv oktatása több, párhuzamosan folyó tantárgyi keretben történik. Az alapozás és szintre hozás heti öt órában, különböző szintű csoportokban zajlik. A további speciális képességek kialakítását az angol kommunikáció, az angol olvasás, az angol civilizáció és a dráma című tantárgyak szolgálják. Az év során több alkalommal jelenik meg a projektoktatás. Az idegen nyelvi kerettantervi tartalmak egy része megjelenik a természetismeret és a társadalomismeret tantárgyak helyi tanterveiben, heti egy-egy órában.

A magyar irodalom és nyelv tantárgy az irodalmi művek értő olvasásának és feldolgozásának képességét igyekszik kialakítani, illetve a nyelvi ismeretek pontosítását, elmélyítését szolgálja. Emellett segítséget ad az idegen nyelvek tanításához a megfelelő nyelvtani alapismeretek elsajátíttatásával. A média blokk a kommunikáció és a média tudatos használatát célozza.

A társadalomismeret tantárgy a történelmi ismeretek elsajátításához szükséges alapfogalmakat nyújtja, illetve a források értő feldolgozásának és az önálló ismeretszerzés képességének kialakítását végzi. Közben áttekintést ad, a korosztálynak megfelelő szinten, a XX. század főbb történelmi eseményeiről. A tantárgyba integrálódnak az angol nyelvi kerettanterv "Current topics" és „Cross-curricular topics and activities” témakörök, főként angol-magyar nyelvű projektfeladatokon keresztül.

A természetismeret tantárgy oktatása során a tapasztaláson, megfigyelésen, kísérletezésen alapuló ismeretszerzési forma dominál. A tantárgyba integrálódnak az angol

nyelvi kerettanterv „Science and technology, Communication” témakörök, főként angol-magyar nyelvű projektfeladatokon keresztül.

A matematika a képességek és készségek, az ismeretek közös szintre hozását és fejlesztését tartja fő feladatának, megalapozva ezzel a későbbi gimnáziumi tananyag elsajátítását.

A digitális kultúra oktatás egyrészt önálló tárgyként jelenik meg, másrészt a tanulók a nyelvi és a matematika órákon, a projektfeladatokban kapnak IKT kompetenciát fejlesztő feladatokat.

A testnevelés alapvető feladata az egészséges életmódra való igény kialakítása már ebben a korban.

7-12. évfolyam

Az egyes tárgyak tanterveinek a kidolgozásánál lényegesnek tartottuk a rokontárgyak (pl. magyar, történelem, valamint matematika, fizika, kémia, biológia) tanterveinek összehangolását. A tananyag spirális felépítése az egyes anyagrészeknél bizonyos lezártaságot biztosít, ugyanakkor keressük az anyagrészek belső kapcsolatát. Egy-egy problémát minél több oldalról, más-más összefüggésben világítunk meg, a megoldások új útjait kutatva, a divergens gondolkodás kialakítására törekedve diákjainknál.

Hat éven keresztül folyamatosan csak a kötelező érettségi tárgyakat tanulják a diákok (magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika, angol nyelv). A magyar nyelv tantárgy a 11. évfolyamon az irodalom tantárgyban integrálva jelenik meg. A félévi és év végi osztályzat az irodalom tanórán kapott magyar nyelvi értékelés alapján történik. A második idegen nyelv (német, francia, orosz) oktatása az utolsó négy évfolyamon folyik. Az idegen nyelvek tanítása programunk egyik központi feladata, mivel eleget kell tennünk a nyolc évfolyamos gimnáziummal, illetve a nyelvi előkészítő osztállyal induló gimnáziumi képzéssel szemben támasztott jogszabályi előírásoknak.

A természettudományos tárgyak fokozatosan lépnek be, megfelelő előkészítés után. A nemzeti alaptantervhez igazodó, az általános műveltség eléréséhez szükséges törzsanyagot dolgoztuk ki a különböző tárgyakból, különös tekintettel a környezeti nevelés és a gyakorlati alkalmazás szempontjaira. Az ehhez szükséges ismereteket beépítettük az egyes tárgyak tananyagába. Igen lényeges a belső vizsgarendszer, melynek keretében minden természettudományos tárgy tanulása záróvizsgával fejeződik be. A vizsgákra való felkészülés az áttekintést, a szintetizálást, a fontosabb ismeretek kiemelését szolgálja. Meggyőződésünk, hogy ezzel is a korszerű, gyakorlati természettudományos világkép és műveltség kialakulását segítjük elő.

A digitális kultúra oktatása a felhasználói ismeretek biztos elsajátítását tekinti céljának. A szövegszerkesztő, táblázatkezelő és adatkezelő programok megismerése mellett az internet használata is tananyag. A képzés végén a diákok képesek önálló prezentáció összeállítására és előadására.

A hat év alatt a „közismereti” tárgyak mellett a művészeti nevelés is jelen van. Bár csökkenő óraszám, de az érettségnek megfelelően egyre magasabb szinten valósítható meg az ének-zene, a vizuális kultúra, illetve a mozgóképkultúra és médiaismeret oktatása.

A testnevelés, az egészséges életmód részét képező mindennapi testmozgás rendkívül fontos a magas szintű, eredményes szellemi tevékenység érdekében is.

Az oktatás során általános a kooperatív módszerek alkalmazása. Ezek használatának megalapozása már az alsó tagozaton, illetve 5-6. évfolyamon és a nyelvi előkészítő évben megtörtént, így később már természetes a diákok számára a valódi kooperatív kiscsoportokban végzett munka. Az életkori sajátosságoknak megfelelően a felsőbb évfolyamokon egyre inkább az önálló ismeretszerzés és a véleményalkotás kerül előtérbe. A projektekben megjelenik a vitákra való felkészülés. A diákok mai informatikai ismeretei mellett természetes igényként

jelenik meg minden tantárgy esetében az IKT alkalmazása a tanórákon. Az informatikai eszközök segítségével nem csak az oktatás hatékonyságát lehet növelni, hanem a diákok önálló munkájára, szereplésére is lehetőség van, valamint megkönnyíti a differenciálást, az egyéni tanulási utak kijelölését is.

A 7. évfolyamon hosszabb időt igénylő, csoportos projektfeladatokat kapnak a diákok a második félévben. Ennek témája elsősorban a technika és tervezés, digitális kultúra tantárgyhoz, továbbá a természettudományokhoz kapcsolódik. A 11. évfolyamon diákjaink egyéni projektmunkát készítenek. Az egyéni projektmunka olyan tanulási forma, amely előtérbe helyezi az önállóságot, a felnőtt tanulási és kutatási stratégiákat, a saját tudásért és érdeklődésért való személyes felelősséget. A projekt célja, hogy a tanulók mentor támogatásával gyakorolják az önálló kutatási tevékenységet, illetve annak szakszerű dokumentálását.

Az utolsó két évfolyamon diákjaink heti 6-10 órában kettő vagy három olyan tárgyat választhatnak fakultatív tárgyként, melyek iránt különösen érdeklődnek, illetve amelyek sikeres továbbtanulásukhoz szükségesek. A fakultációk emelt szintű érettségire készítenek fel rendkívül eredményesen. A 11. évfolyam diákjainak a tanév során egyéni projektmunkát kell készíteniük egy általuk választott témából mentor támogatásával.

E két évfolyamon döntő fontosságú a pályaorientáció. Szaktanár, osztályfőnök, szülő, diák együttműködésének eredménye a továbbtanulás megtervezése. A vágyak és a realitás összeegyeztetése a feladat. Mivel szinte kivétel nélkül minden diákunk jelentkezik felsőoktatási intézménybe, az osztályfőnökre igen nagy munka hárul ebben az időszakban. Volt diákok, szülők is segítenek egy-egy pálya, hivatás megismertetésében azzal, hogy osztályfőnöki órán beszélgetnek a gyerekekkel, vagy az érdeklődők bemehetnek a munkahelyre, ott ismerkedve a feladatokkal.

A művészet tantárgy különböző művészeti- és médiaterületek moduljait kapcsolja össze. Kiindulópontként a diákok feltárják, milyen sajátos eszközökkel bontják ki a különböző művészeti területek ugyanazt az alapmotívumot, problémát. Ezzel a komplexitással a Tárgy megmutatja, milyen kapcsolat és eltérés van a klasszikus művészet reflexiói és az infokommunikációs és fogyasztói társadalom jelenségeire reflektáló művészet, valamint a digitális média megközelítései között. A Tárgy célja, hogy a diákok a kapott tapasztalatok alapján saját projekteket hozzanak létre, melyekben önálló kreatív művészeti-alkotói, művészet- és/vagy médiaelméleti megközelítéssel fogalmazzák meg saját reflexióikat. A Tárgy átfogó és specifikus kompetenciaterületeket is fejleszt.

A 11. évfolyamon az ének-zene, mozgóképkultúra és médiaismeret és a vizuális kultúra eszköztára bomlik ki közös fókuszok mentén. Az év eleji alapozó megbeszélés és közös filmnézés után a diákok mind a három tárggyal találkoznak 8-8-8 duplaórás modulokban, csoportbontásban. Az év utolsó szakaszában csoportmunkában közös projektek készülnek, melyek bemutatója zárja az évet.

Közös tematikus fókuszok: Nő- és férfiábrázolás, testrepresentáció, mozgás, kompozíció (arany metszés), álom és/vagy mentális képek, tárgyi világ, észlelés-érzékelés, szürrealizmus, intertextualitás, magas- és populáris kultúra.

Vizsgarendszerünk biztosítja, hogy mire az érettségi, felvételi ideje elérkezik, diákjaink rendelkezzenek vizsgarutinnal mind a felkészülésben, mind pedig a vizsgázást illetően. Ezt tanulóink is fontosnak tartják jövőjük szempontjából, így lelkiismeretesen teljesítik vizsgakötelezettségeiket.

Óraszámok a gimnáziumban										
Évfolyam	5	6	7	8	9	10	11	12	NYEK	
Óraszám két éves ciklusban	60		64		72		72			
Tanulók heti óraszám	30	30	32	32	36	36	36	36	32	
Magyar nyelv és irodalom	10		8		8		9			
Irodalom	3	3	3	3	3	3	3	4	1	
Magyar nyelv	2	2	1	1	1	1	0	2	2	
Matematika	8		8		7		8			
Matematika	4	4	4	4	3	4	4	4	3	
Történelem és állampolgári ismeretek	5		4		6		9			
Történelem	2	2	2	2	3	3	4	4		
Állampolgári ismeretek								1	1+1	
Hon- és népismeret		1								
Etika / hit- és erkölcsan	2		2		0		0			
Etika / hit- és erkölcsan	1	1	1	1						
Természettudomány és földrajz	4		16		16		2			
Környezetismeret										
Természettudomány	2	2					2		1+1	
Kémia			2	2	2	1				
Fizika			2	2	2,5	2,5				
Biológia			2	2	2,5	2,5				
Földrajz			2	2	2	1				
Idegen nyelv	8		8		16		16			
Első idegen nyelv	4	4	4	4	4	4	4	2	13	
Második idegen nyelv					4	4	5	5	2*	
Művészetek	6		4		4		2			
Ének-zene	2	1	1	1	1	1				
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1					
Dráma és színház		1								
Mozgókép-kultúra és médiaismeret						1				
Művészetek							2	0		
Technológia	5		2		3		0			
Technika és tervezés	1	1								
Digitális kultúra	2	1	1	1	1	2			1	
Testnevelés és egészségfejlesztés	10		10		10		10			
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
Közösségi nevelés	2		2		2		2			
Közösségi nevelés	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Kötött célú órakeret	0		0		0		14			
Fakultáció							6	8		
Helyi óra / szabadon tervezhető	0		0		0		0			

*a tantárgy neve: latin örökségünk

9. A tanárképzéssel összefüggő feladatok

9. 1. Tanárjelöltekkel kapcsolatos tevékenységek

Szaktárgyi tanítási gyakorlat

A tanárjelöltek a vezetőtanár, a tanítójelöltek a szakvezető irányításával végzik munkájukat az iskolában. Látogatják a vezetőtanár óráit, majd közösen jelölik ki a hallgató által tanítandó anyagrészt. A hallgatóknak a tanítási gyakorlat keretében 15 órát kell önállóan megtartaniuk. Óráikra való felkészülésüket a vezetőtanár kezdetben nagymértékben, később egyre nagyobb önállóságot adva segíti. A megtartott órákat elemzik, meghatározzák a feladatokat.

A tanítási gyakorlat szakaszai:

1. előhospitálás
2. önálló tanítás
3. lehetőség szerint utóhospitálás

További feladat tematikus szemináriumok szervezése a hallgatóknak (korszerű tanulásszervezési eljárások bemutatása, kompetencia alapú oktatás módszerei, az IKT alkalmazása, szertár berendezése, fejlesztése, osztályfőnöki munka, adminisztrációs feladatok, érettségi tételek összeállítása, pedagógiai szituációk megoldási lehetőségei stb.). Ezek koordinálása a tanárképzésért felelős igazgatóhelyettes feladata.

A vezetőtanárok a tanítási gyakorlat során bemutatják a tanórán kívüli oktatási-nevelési tevékenységeket is (szakkörök, korrepetálások, versenyfelkészítés, diákkörök).

Az osztályfőnökök igény esetén bemutatják a közösségi programok szervezését és lebonyolítását az iskolában és az iskolán kívül (, ünnepély szervezése, színi előadás rendezése, táborokban, kirándulásokon való részvétel).

A felelős igazgatóhelyettes gondoskodik arról, hogy mód legyen az iskolai nevelőmunkát segítő személyek: iskolapszichológus, könyvtáros, gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus munkájának megismerésére is.

Egyéni összefüggő szakmai gyakorlat

Lehetőség szerint iskolánk pedagógusai mentor/konzulens tanárként részt vesznek a tanári mesterszak hallgatói számára előírt egyéves összefüggő szakmai gyakorlat szervezésében. A gyakorlat célja az, hogy megalapozza a jelölt egyéni szakmai fejlődését, hatékony pályaszocializációként szolgáljon. A tanárjelölt már teljes felelősséggel végezheti a feladatait a mentor támogatása mellett, ugyanakkor módja van arra is, hogy különböző módszereket kipróbáljon, és kialakítsa az egyéniségéhez és a diákok sajátosságaihoz is igazodó pedagógiai eszköztárát. A mentor mintát ad a korszerű pedagógiai eljárások, módszerek alkalmazására, a kollegiális kapcsolatra és a folyamatos tanulás, fejlődés igényére. Intézményünk vezetőtanárai az ELTE Tanárképző Központtal felkérésére részt vesz a külső iskolai gyakorlatok mentortanárainak szakmai támogatásában.

A mentor, illetve a konzulens

- segíti, támogatja a tanárjelölt tanulási folyamatát,
- koordinálja a hallgató intézményen belüli tevékenységeit, segíti a kollégákkal való kapcsolatfelvételt,
- állandó visszajelzésekkel segíti a szakmai fejlődést,
- záró értékelést készít a jelölt féléves munkájáról.

A hallgatónak szakmai gyakorlata során meg kell ismerkednie a pedagógiai munka teljes spektrumával, ezért biztosítani kell számára olyan tevékenységeket, amelyek segítik abban, hogy

- tájékozódjon az iskola közoktatásban és a helyi közösség életében betöltött szerepéről;
- megismerje az intézmény dokumentumait, az intézményi munkaköröket, a szakjának megfelelő munkaközösség munkáját;
- megismerje azokat az osztályokat, amelyekben tanít;
- tanításának során alkalmazza a tanulók nevelésével-oktatásával kapcsolatos elméleti ismereteit;
- gyakorlatot szerezzen a tanulók megismerésében és személyiségük fejlesztésében;
- megismerje a pedagógiai munkához szükséges etikai és magatartási szabályokat.

9. 2. Egyéb, felsőoktatással kapcsolatos feladatok

- Bemutató órák tartása, új szakdidaktikai módszerek megismertetése a tanárszakos hallgatókkal.
- Részvétel az iskolai gyakorlatokhoz kapcsolódó fejlesztési folyamatokban az ELTE Tanárképző Központtal együttműködve (pl. iskolai gyakorlatok rendszerének kidolgozása, leírása).
- A vezetőtanárok bekapcsolódása egyetemi kutatásba (PhD).

9. 3. A gyakorlóiskola pedagógiai alkotóműhely jellegéből adódó feladatok

- Konzultációk, hospitálási lehetőségek szervezése más iskolák tanárainak.
- „Jó gyakorlatok” átadása: műhelymunkákat vezetése, szakmai anyagokat átadása, bemutató órák tartása, tanácsadás, mentorálás.
- A tantervekhez kapcsolódó oktatási segédanyagok, tankönyvek, munkafüzetek, szöveggyűjtemények, tanári segédkönyvek írása, összeállítása.
- Posztgraduális képzéseken, pedagógiai szemináriumokon a korszerű pedagógiai eljárások bemutatása, részvétel a kompetencia alapú oktatás módszereinek megismertetésében.
- Bekapcsolódás az ELTE által szervezett mentortanár szakirányú továbbképzésbe (foglalkozások vezetése, a vezetőtanári munka tapasztalatainak bemutatása, bemutató órák tartása).

10. A pedagógiai program végrehajtását biztosító eszközök

A pedagógiai programhoz kapcsolódó tankönyveink – felmenő rendszerben – megfelelnek a kerettantervi előírásoknak és a kompetencia alapú oktatás követelményeinek.

Az épület adottságai lehetővé teszik a programban lényeges szerepet játszó tevékenységközpontú tanulást. A következő szakmai helyiségek állnak rendelkezésre:

- biológia szertár + 3 szaktanterem
- kémia szertár + 3 szaktanterem
- fizika szertár + 2 szaktanterem
- informatika szertár + 3 szaktanterem
- ének-zene szertár
- 2 testnevelés szertár + 2 nagy és 2 kis tornaterem, sportudvar
- 4 idegen nyelvi terem
- rajz szertár
- további önálló szertárak az alsó tagozat, a magyar, a történelem, a földrajz és a matematika munkaközösségek részére
- 2 konzultációs szoba az iskolapszichológus és a gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus munkájának biztosítására

Az iskolaépületben belső informatikai hálózat működik. Így az összes irodából, szertárból és tanári szobából, illetve szükség esetén a szaktantermekből és tantermekből elérhető az internet. Az iskola 31 tanterme aktív táblával felszerelt. A tanítást segítik még a hang- és képrögzítő eszközök.

Az épület egyéb igényeknek is megfelel. Ünnepek rendezésére 450 fő befogadására alkalmas színháztermünk van. A folyosók szélesek, minden emeleten aula van. Az orvosi rendelő az ÁNTSZ engedélyével, megfelelő felszereltséggel működik. Az iskolában melegítőkonyha és ebédlő szolgálja az étkeztetést.

A taneszközök kiválasztásának elveit jogszabály írja elő. A jegyzékben felsorolt eszközök felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezettudatos eszközzel, felszereléssel. Az iskolai nevelő-oktató munkához szükséges szertári eszközkészlet a rendeletben minimálisan előírtnál bővebb és folyamatos fejlesztés alatt áll. A szemléltetést és a tanulók tevékenységét az alábbi eszközök szolgálják:

- vetítővászon
- projektor
- aktív tábla
- CD/DVD lejátszó
- hangszóró
- nagysebességű informatikai hálózat részeként a szemléltetés és a tanulást elősegítő informatikai eszközök (hardver, szoftver)
- tabletek, szavazó- és feleltető rendszerek
- sokszorosító gépek

Az iskolai oktató-nevelő munkát segítő, a szemléltetést és a tanulók tevékenységét központilag (iskolai szinten) támogató eszközök:

- Könyvtár: közismereti és szakmai tantárgyak szak- és tankönyvvállományának folyamatos fejlesztése, tartós tankönyvvállomány bővítése, CD, videó és DVD-archívum létrehozása, folyóiratok.
- Diákok és tanárok számára multimédiás számítógépek internet eléréssel.
- Nagy kapacitású fénymásoló.

Szertárak:

- A tevékenységközpontú pedagógia, kooperatív tanulásszervezés és a projekt alapú oktatás taneszközei külön előkészítő szobában elérhetők: flipchart papír, színes papírok, post-it, lamináló gép és fólia, négyszínű filctoll készletek, borítékok, ollók, ragasztó, színes kartonok.
- Alsó tagozat: falitáblák, modellek, makettek, egyszerű kísérleti eszközök, a kompetencia alapú oktatáshoz szükséges információhordozók (szöveggyűjtemények, feladatlapok, munkafüzetek).
- Matematika, fizikaszertár: a matematika és fizika tanításához szükséges szemléltető eszközök (modellek, makettek, képességfejlesztő eszközök, játékok, Lénárt-gömbök, térbeli amőba, kísérleti eszközök, demonstrációs eszközök), számológépek, kompetencia alapú oktatáshoz szükséges információhordozók.
- Biológia–kémia–földrajz szertár: szemléltetést segítő falitáblák, makettek, mikroszkópok, laboratóriumi eszközök, vegyszerek, lamináló gép, CD-k és DVD-k.
- A földrajz tanításához szükséges ásványgyűjtemény, földrajzi térképek, iránytűk.
- A magyar nyelv és irodalom tanítását segítő eszközök: kompetencia alapú programcsomagok munkafüzetek, szöveggyűjtemények, CD-k, kötelező irodalom, DVD-k
- Történelem szertár: olvasókönyvek, szöveggyűjtemények, kompetencia alapú oktatási programcsomagok, művészettörténeti albumok, falitérképek, videokazetták, CD- és DVD gyűjtemények.
- Az ének-zene tanítását segítő taneszközök: zongorák, hordozható pianínó, lejátszó és erősítő berendezés, kerettantervben szereplő zenehallgatási anyagok hangkazettán vagy CD-n
- A rajz tanítását segítő eszközök, felszerelések: a magyar és a történelem tanításához, integrált tananyagrészekhez, ajánlott műalkotásokhoz diapozitívek, videofilmek, a rajz tanítását segítő felszerelések és taneszközök.
- Az informatika tanítását segítő felszerelések, eszközök: nagysebességű informatikai hálózat, internet hozzáférés, CD- és DVD gyűjtemények. Iskolánk belső hálózatán elérhető digitális tananyagok és tananyagsegédletek.
- Az idegen nyelvek tanítását segítő felszerelések, eszközök: a helyi tantervben megjelölt tartós tankönyvek, munkafüzetek, hangkazetták, multimédiás oktató CD-k, szótárak, aktív tábla szoftverek

Záradék

A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető hagyja jóvá. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges. A Szülői Munkaközösség és a Diákönkormányzat véleményezéséről, a tantestületi döntésről, a fenntartó jóváhagyásáról, valamint a Pedagógiai Program érvényességének időpontjáról készült mindenkor i jegyzőkönyveket az iskola irattárában őrzik.

A Pedagógiai Program bárki számára hozzáférhető, megismerhető dokumentum. Nyilvánosságra hozatala az iskola honlapján történik. Nyomtatott formában olvasható az intézmény könyvtárában és a titkárságon.

Budapest, 2022. október 28.

Mellékletek

1. sz. melléklet

A vizsgák rendje a 8 és a 6 évfolyamos gimnáziumban

Az iskola tantervei rögzítik, hogy a 8 és 6 évfolyamos gimnáziumi képzés része meghatározott belső vizsgák eredményes letétele. Ennek megfelelően a vizsgák megszervezése és lebonyolítása a tantestület, a vizsgák eredményes teljesítése pedig a tanulók számára kötelező feladat.

A vizsgák rendjét, idejét, a felkészülési napokat az iskola mindenkor éves munkaterve tartalmazza. A szóbeli vizsgák, illetve a fizika írásbeli vizsga előtt öt nap felkészülési időt kell adni. A párban választható vizsgák esetén a tanulók a 10. évfolyamon az őszi szünetet követő hét végéig jelzik az iskolavezetésnek, melyik vizsgatárgy párosítást választják.

Az értékelés osztályzattal történik. A vizsgák eredménye a tanuló bizonyítványában és a törzskönyvben rögzítésre kerül. A sikertelen vizsga a pótvizsga időszakban, illetve a későbbi években többször megismételhető, ez nem jár évismétléssel. Minden vizsgát a gimnáziumi tanulmányok befejezéséig teljesíteni kell, az érettségi vizsga ezután kezdhető meg.

Egyes tanulók esetében az igazgató az osztályfőnökkel és a szaktanárral egyeztetve, külön határozatban felmentheti a tanulót a vizsgakötelezettség alól. (pl. magántanuló, későbbi évfolyamon kapcsolódott az iskola munkájába, külföldön tanult, párhuzamosan valamely művészeti középiskola tanulója)

A szóbeli vizsgákon a bizottság legalább 2 tagú, a szaktanár mellett az osztályfőnök/osztályfőnök helyettes, vagy az igazgató által megbízott személy van jelen. A szóbeli vizsga a tantestület bármely tagja és a szülő által megtekinthető.

8-9. évfolyam, nyolc- és hat évfolyamos gimnázium

A vizsgák célja a gimnáziumi képzésen végigvonuló tárgyak esetében az oktatás során addig megszerzett ismeretek és készségek szintetizálása, a szükséges vizsgarutin megszerzése.

Vizsgatárgyak:

8. évfolyam félév: matematika, 90 perces írásbeli dolgozat

8. évfolyam év vége: magyar nyelv és irodalom, 90 perces írásbeli dolgozat valamint szóbeli vizsga

9. évfolyam év vége: történelem, 90 perces írásbeli dolgozat valamint szóbeli vizsga.

10. évfolyam nyolc- és hat évfolyamos gimnázium

A vizsgák célja az addig tanultak szintetizáló, rendszerező jellegű áttekintése; nagyobb lélegzetű írásbeli dolgozatban, adott idő alatt a rendezett, áttekinthető leírás gyakorlása; az önálló szóbeli előadásmód gyakorlása, a vizsgaszituációval való találkozás, a bizottság előtti összefogott, önálló beszámoló gyakorlása.

A vizsgákra csak a tanított anyag lényeges részei kerülnek kijelölésre, nem cél a teljes tananyag számonkérése. A vizsgák tematikáját legkésőbb a vizsga előtt két hónappal a tanulók rendelkezésére kell bocsátani.

A vizsgatárgyak párban választhatóak:
kémia-biológia, illetve földrajz-fizika

Vizsgák szervezése:

10. évfolyam félévkor: kémia, földrajz, szóbeli vizsga

10. évfolyam év vége: fizika 120 perces írásbeli vizsga, biológia szóbeli vizsga

2. sz. melléklet

Felvétel és átvétel az intézménybe

Felvétel az általános iskola 1. osztályába

- Jelentkezés az iskola által kiadott jelentkezési lapon a meghirdetett határidőig lehetséges. Az iskolának nincs kötelező felvételt előíró körzete.
- A jelentkezés elbírálása során előnyben részesülnek az ELTE dolgozóinak gyermekei, valamint azok, akiknek testvére már intézményünk tanulója.
- Az előnyben részesülő tanulók által be nem töltött férőhelyekről az iskola nyilvános sorsoláson dönt

Felvétel a nyolc- és hatosztályos gimnáziumba

- A felvételi lebonyolítása a tanév rendjére vonatkozó mindenkor miniszteri rendelet központi előírásai alapján történik.
- A jelentkezéshez feltétel a központi írásbeli megfelelő szintű teljesítésének igazolása. A jelentkezéshez szükséges írásbeli pontszámot az iskola a hozzá jelentkező tanulók írásbeli eredményeinek ismeretében határozza meg, és a felvételi jelentkezés lezárulta után nyilvánosságra hozza.
- Az iskola szóbeli felvételi vizsgát is tart. A szóbeli vizsga célja és tartalma:
 - a matematikai és kreatív gondolkodás felmérése,
 - a szövegértési és kommunikációs képesség felmérése,
 - az együttműködési készségek felmérése.A vizsga tartalma nem kötődik konkrét tananyagokhoz.

Továbbhaladás módja az általános iskolából a nyolcosztályos gimnáziumba

Az általános iskola 4. osztályosai tanulmányaikat a 8 évfolyamos gimnázium két osztályában folytatják. Az általános iskola 4. osztályos tanulói a felvételiző tanulókhoz hasonlóan írásbeli és szóbeli vizsgát is tesznek. Az iskola a tanulókat eredményeik ismeretében sorolja be a két ötödik évfolyamos gimnáziumi osztályba.

Átvétel más intézményből

- Átvételhez a szülő-gondviselő, nagykorú tanuló esetén a tanuló, írásbeli kérvénye szükséges.
- Az átvétel feltételei:
 - Betölthető hely az adott évfolyam tanulói létszámában.
 - Az igazgató által évfolyamtól függően előírt tantárgyakból szintfelmérésen való megfelelés.
- Az átvételről az iskola igazgatója dönt.
- Az átvételről az iskola értesíti a tanuló korábbi iskoláját.

3. sz. melléklet

A számonkérés elvei és szabályai az iskolában

Az alkalmazott számonkérési formák igazodnak az iskolai értékelési rendszer alapvető célkitűzéseire, melynek fontos jellemzője, hogy a diákokat támogatja a folyamatos tanulásban, az ismereteik bővítésében, lehetőséget teremtve az egyéni készségek és képességek megnyilvánulására, kibontakozására és fejlődésére. Az Nktv. előírásainak megfelelően a számonkérés nem tölthet be fegyelmező szerepet.

A számonkérés és az értékelés formái

Iskolánkban az érdemjeggyel történő (számszerűsített) számonkérés általánosan alkalmazott formái a következők:

- felelet/röpdolgozat,
- dolgozat,
- témazáró dolgozat,
- házi dolgozat,
- projektmunka,
- pontgyűjtésből összeállított/szerzett érdemjegy.

A **felelet**ben és a **röpdolgozat**ban az előző óra tananyagát és az azt megelőző néhány tanóra alapvető – az adott témával szorosan összefüggő – anyagát kérjük számon. Időtartamuk 5-20 perc. A **dolgozat**ok annyiban különböznek a feleletektől és röpdolgozatoktól, hogy a tanár ezeket előre bejelenti, időtartamuk 15-45 perc.

A **témazáró dolgozat**ok körébe azok az írásbeli számonkérések tartoznak, amelyek két hétnél hosszabb ideig tárgyalt tananyagegységeket kérnek számon. Nem minden témazáró dolgozat egész órás, de a nagyobb témakörök tényanyagát, összefüggéseit, megértését vizsgáló dolgozatok időtartama 30-90 perc lehet.

A **házi dolgozat** otthon megírt írásbeli alkotás, melynek stílusa, formai és tartalmi követelményei tantárgy- és témakörfüggők. A követelményekről a dolgozat megírása előtt tájékoztatjuk a tanulókat, ezek elérhetők az iskola által alkalmazott elektronikus tanulástámogató felületen (Canvas).

A **projektmunka, mérési vagy kísérleti jegyzőkönyv** egyénileg vagy csoportosan végezhető, önálló kutatáson vagy vizsgálaton alapuló eredménnyel jár, ami szóbeli beszámoló, írásbeli munka vagy tárgyi alkotás is lehet (pl. mérés, megfigyelés, kísérlet, rajz, térkép, modell, film).

Órai munka: A tanulók kaphatnak érdemjegyet az órai tevékenységükre is.

	bejelentés	tartalom	időtartam	súlyozás
felelet	nem kell	a megelőző (néhány) tanóra tananyaga	5-10 perc	legfeljebb 1
röpdolgozat	nem kell	a megelőző (néhány) tanóra tananyaga	5-20 perc	legfeljebb 1
dolgozat	kell, legkésőbb az előző órán	maximum az előző pár óra anyaga	15-45 perc	legfeljebb 1,5
témazáró dolgozat	kell, legalább 5 tanítási nappal előbb	nagyobb anyagrészek, teljes témakörök	legalább a tanóra fele, lehet több tanóra is	legalább 1 legfeljebb 2

Az osztályzatok kialakításában a különböző típusú számonkérések eredményei más súllyal szerepelhetnek, a témazáró dolgozatoknak általában döntő szerepük van.

Nem érdemjeggyel, hanem szövegesen történő értékeléseket a következő tantárgyak esetén alkalmazunk: művészetek, etika, dráma. Ezeket a tantárgyakat négyfokú skálán értékeljük, ahol az egyes fokok a következők kiválóan megfelelt, jól megfelelt, megfelelt, nem felelt meg.

Az értékelés sajátos formái testnevelés tantárgyból: gyakorlat bemutatása, teljesítménymérés a korosztály számára meghatározott szintek alapján, differenciálás, egyéni képességekhez viszonyított fejlődés.

Az értékelés sajátos formái művészeti tantárgyakból: kreatív alkotás (pl. művészetek tantárgyat záró projekt különböző műfajai rajz, modell, film stb.). Hangsúlyos az értékelésben: az ön- és társértékelés, differenciálás, kreativitás, egyéni képességekhez viszonyított fejlődés.

Az értékelés sajátos formái az **alsó tagozaton**:

- Az első osztályban szöveges értékelést kapnak a tanulók.
- A második osztályban év közben százalékosan, a félév és az év végén szövegesen történik az értékelés.
- A harmadik és a negyedik osztályban év közben érdemjegyekkel, a félév és az év végén az általános szöveges értékelés mellett érdemjeggyel is történik az értékelés.
- A készségtárgyak (vizuális nevelés, technika, ének-zene, testnevelés), valamint a digitális kultúra és az etika tantárgyak esetében érdemjegyek helyett a következő értékelési kategóriák vannak: nem felelt meg, megfelelt, jól megfelelt, kiválóan megfelelt.

A számonkérések bejelentésével kapcsolatos általános elvek:

A számonkérések sajátos, adott tanulócsoportra vonatkozó alapelveit, szabályait a tanárok a tanév elején ismertetik a tanulókkal úgy, hogy a tájékoztató egész tanévben elérhető legyen. Ennek részeként útmutatást adnak a be nem jelentett számonkérési formák (felelés, röpdolgozat) tananyagára vonatkozóan. Ismertetik a pontgyűjtés érdemjegyre váltásának, illetve az órai munka érdemjeggyel történő értékelésének sajátosságait.

A dolgozatok bejelentése (időpont, forma, tartalom, követelmény, várható ponthatárok, az értékelés szempontjai) legkésőbb a megírásuk előtti tanórán megtörténik.

A témazáró dolgozatok esetében legalább 5 tanítási napnak kell eltelnie a bejelentés és a számonkérés között, figyelembe véve az iskola által hétvégén szervezett programokat.

A házi dolgozat bejelentése és beszédese között szintén legalább egy hétnek kell eltelnie. Ha a dolgozat megírása adatgyűjtést, utánajárást igényel, akkor legalább két hét a határidő.

A projektmunkák esetében a határidők rögzítettek, de egyéni megállapodás során jönnek létre a projektmunkát végző tanuló(k) és a tanár között. A követelményekről a tanulók tájékoztatást kapnak, és ezek írásos formában is elérhetők.

A számonkérések mennyisége

Az 5. és 6. évfolyamokon egy héten legfeljebb három témazáró dolgozat íratható, egy nap pedig legfeljebb egy.

A 7.-12. évfolyamokon egy héten legfeljebb öt témazáró dolgozat íratható, egy nap pedig legfeljebb kettő. Egy témazáró dolgozattal egyenértékű egy házi dolgozat.

Dolgozatok csak tanítási időben írhatók.

A bejelentett számonkérési formák időpontját a tanárok a bejelentés napján rögzítik az elektronikus napló erre a célra szolgáló felületén. Témazáró dolgozatok időponti ütközése esetén a tanárok

feladata a probléma megoldása, és figyelembe kell venni, hogy az alacsonyabb óraszámú tantárgyaknak elsőbbségük van a magasabb óraszámúakkal szemben.

A tanuló hiányzásait figyelembe véve törekedni kell a következő elvek betartására félévente az adott tárgyból:

- A heti három óránál alacsonyabb óraszámú tantárgyak esetében legalább három érdemjegyet kapjanak a tanulók.
- A heti három vagy ennél nagyobb óraszámú tárgyak esetében az érdemjegyek száma a heti óraszámnál legalább eggyel több legyen.
- A tanév során az érdemjegyek legyenek időben egyenletesen elosztva.

Érdemjegy közlése

- A szóbeli feleletek érdemjegyét legkésőbb a tanóra végéig a diák tudomására kell hozni, kivéve, ha a tanárjelölt óráján történt felelet értékelése a vezetőtanárral való egyeztetést igényli.
- A röpdolgozatra, témazáró és házi dolgozatra kapott jegyről tíz munkanapon belül értesülnie kell a diákoknak.
- Esszészerű számonkérés esetén legkésőbb húsz munkanapon belül kell az érdemjegyet közölni.
- A határidők elmúltával – a diákközösség vagy az egyes tanulók kérésére– meg lehet ismételni a dolgot.
- A közölt érdemjegyet 10 munkanapon belül be kell vezetni az elektronikus naplóba.

4. sz. melléklet

A házi feladat rendszere és követelményei

A házi feladat formái

- szóbeli tanulás
- írásbeli, rajzos ill. gyakorlati feladatmegoldás

A házi feladat célja

- az órán tanultak begyakorlása, elmélyítése, továbbgondolása
- az új tananyag előkészítése
- az órai tananyag elsajátításának visszajelzése a tanár számára
- a vizsgákra való felkészülés elősegítése
- az önálló tanulási stratégiák elsajátítása
- az önálló kutatómunkához szükséges készségek fejlesztése
- az önértékelés, önellenőrzés fejlesztése
- a felelősségtudat, önfegyelem fejlesztése
- az élethosszig tartó önálló ismeretszerzési igény megalapozása

A tanár

- a házi feladatot és a határidőket egyértelműen és világosan jelöli ki
- nem ad olyan feladatot, ami önállóan nem megoldható
- a házi feladatok mennyiségének meghatározásakor figyelemmel van a diákok egyéb tanulmányi kötelezettségeire és pihenési igényére
- hét végére ill. tanítási szünetekre sem ad több feladatot, mint egyik óráról a másikra
- jelzi, ha a házi feladatot érdemjeggyel kívánja értékelni
- meggyőződik arról, hogy mindenki érti a feladatot
- rendszeresen ellenőrzi a feladatok teljesítését
- tudatja a tanulókkal a házi feladat késedelmes vagy hiányos teljesítésének következményeit

A tanuló

- teljesíti a feladatokat a határidők betartásával
- igyekszik önállóan, legjobb tudása szerint készülni az órákra
- időben jelzi a tanárnak, ha segítségre szorul

A szülő

- a házi feladaton keresztül tájékozódhat az iskolában folyó munkáról és nyomon követheti gyermeke tanulmányi előrehaladását
- az otthoni feladatok figyelemmel kísérésével, a felkészüléshez szükséges feltételek biztosításával hozzájárul gyermeke iskolai eredményeihez.

A napközi és a tanulószoba

- (6-13 év) biztosítja a helyet és időt az önálló írásbeli házi feladatok megoldásához és a szóbeli felkészüléshez. Komplex célja a kötelesség- és feladattudat fejlesztése, ezáltal az önálló felelősségvállalás képességének formálása is. Az alsó tagozaton az írásbeli házi feladatok megoldására szánt idő naponta max. 45 perc. Megtervezésére és betartására a tanítók gondosan ügyelnek.

5. sz. melléklet

A tanulók magatartásának értékelése

Az elektronikus naplóban és a bizonyítványban a magatartás szó alatt csak a magaviseletet minősítjük (ld. I. pont). A tanuló közösségi munkájáról önálló értékelést adunk (ld. II. pont).

I. A magaviselet értékelése

A magaviselet értékelése lehet: példás, jó, változó, rossz.

A magaviseletről félévenként, az osztályozó konferencián az osztályban tanító tanárok testületével közösen az osztályfőnök dönt. Az egyes tanulók magaviseletének minősítését, az osztályozó értekezlet előtti részletes tájékozódás és az osztály diákvezetőivel való egyeztetés után az osztályfőnök terjeszti elő. (A magatartás szót ezen túl a fenti értelemben használjuk.)

Példás minősítést kap az a tanuló,

- aki figyel az órán, aktivitásával lehetőség szerint segíti a tanár munkáját
- aki pontos, megbízható, udvarias, segítőkész
- akinek munkafegyelme, viselkedése, erkölcsi magtartása kifogástalan

Példás minősítést nem kaphat az a tanuló,

- akinek a tanév folyamán három vagy több igazolatlan órája van
- akinek osztályfőnöki, igazgatóhelyettesi, illetve igazgatói intője van
- akinek kettő vagy több elmarasztaló szaktanári bejegyzése van
- aki (az itt felsoroltakon kívül) megszegi a házirendben leírt szabályokat
- akinek magaviseletét a konferencián legalább két tanár nem minősíti példásnak

Rossz minősítést kap az a tanuló,

- akinek legalább 13 igazolatlan órája van
- akinek súlyos fegyelmi vétségei miatt igazgatói intője van
- aki kirívó viselkedésével rendszeresen akadályozza a tanár munkáját
- aki veszélyezteteti társai erkölcsi és szellemi fejlődését

A jó és a változó minősítés a tanuló egyéb (pl. családi, szociális stb.) körülményeit is figyelembe véve dönthető el.

II. A közösségi munka értékelése

A közösségi munka értékelése lehet: osztályfőnöki, tantestületi, igazgatói dicséret.

A magatartás közösségi munkára vonatkozó összetevői külön hangsúlyt kapnak. Alapvetően három kategóriába sorolhatók a diákok azon tevékenységei, melyek a nevelés szempontjából rendkívül fontosak, ezért minden kollégától megkülönböztetett figyelmet érdemelnek.

1. Aktivitás: osztályprogramok, diákönkormányzati vállalások, ifi-munka, énekkar, sportkör, rendezvények, táborok stb.
2. Kreativitás: diákköri munka, kiállítások, irodalmi, zenei műsorok, diákszínpad, évkönyv, iskolaújság, iskolarádió, honlap stb.
3. Szociális munka: tanítási időn kívüli vállalások
 - Iskolán belül: korrepetálás, patronálás, takarítás (szertárakban, osztálytermekben, iskola környékén)
 - Iskolán kívül: hátrányos helyzetű gyermekek támogatása, idős emberek támogatása

Ezek értékelése történhet

- osztályközösség előtt: szóbeli, írásbeli osztályfőnöki, tantestületi, igazgatói dicsérettel

- kiemelkedő esetekben az igazgató által az iskolaközösség előtti dicsérettel (Radnóti-
napon, tanévzárón, tanévnyitón)

Ha egy tanuló a fent említett tevékenységi formák valamelyikében kiemelkedő, és ezért az iskolaközösség előtt dicséretet kap, azt a bizonyítványába és a törzskönyvbe is be kell jegyezni.